

Terminy proceduralne

Jeśli uczestniczą Państwo w sporze o charakterze cywilnym i jeżeli zachodzi prawdopodobieństwo, że konieczne będzie skierowanie sprawy do sądu, warto mieć świadomość istnienia terminów, ograniczających możliwość wszczęcia postępowania.

Wszystkie nowoczesne systemy prawne, w tym obowiązujące w 28 państwach członkowskich, przewidują terminy przedawnienia roszczeń cywilnoprawnych. Przepisy regulujące kwestię przedawnienia przewidują różnorodne rozwiązania w odniesieniu do długości okresu przedawnienia, terminu rozpoczęcia jego biegu oraz czynności lub zdarzeń, które prowadzą do jego przerwania lub zawieszenia. Przepisy dotyczące konkretnego roszczenia również wskazują terminy przedawnienia mające zastosowanie do tego rodzaju roszczeń.

Aby uzyskać szczegółowe informacje krajowe, należy kliknąć na flagę kraju.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Terminy proceduralne - Bułgaria**1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?**

A) Prawo do ochrony sądowej praw podmiotowych podlega terminom przedawnienia i prekluzji określonym w przepisach prawa.

Termin przedawnienia to okres, w którym jednostka uprawniona podmiotowo nie wykonuje swych uprawnień i po upływie którego traci ona możliwość dochodzenia ich ochrony prawnej. Upływ terminu przedawnienia znosi nie tylko prawo podmiotowe, ale również powiązane uprawnienie do dochodzenia roszczenia i prowadzenia egzekucji. Przedawnienia nie uwzględnia się z urzędu, lecz tylko w następstwie podniesienia przez dłużnika zarzutu przedawnienia przed właściwym sądem lub komornikiem sądowym.

Zasady dotyczące biegu, przerywania i zawieszania biegu terminów przedawnienia określa ustawa o zobowiązaniach i umowach. Zasadniczo termin przedawnienia w odniesieniu do wszystkich roszczeń, dla których nie ustanowiono szczególnych terminów przedawnienia, wynosi pięć lat (art. 110 ustawy o zobowiązaniach i umowach).

Ustawa określa również trzyletni termin przedawnienia dla trzech grup roszczeń (art. 111 ustawy o zobowiązaniach i umowach):

roszczeń o wynagrodzenie za pracę, chyba że stosuje się inny termin przedawnienia;

roszczeń o odszkodowanie z tytułu niewykonania umowy;

roszczeń o należności z tytułu najmu lub dzierżawy, odsetek i innych okresowych płatności.

Dla roszczeń o stwierdzenie nieważności umowy, która została zawarta pod wpływem błędu, podstępny lub groźby, a także umowy zawartej przez osobę nieposiadającą zdolności do czynności prawnych lub jej przedstawiciela, który nie spełnił odpowiednich warunków stosuje się trzyletni termin przedawnienia. Roszczenie o stwierdzenie nieważności umowy zawartej pod wpływem wyjątkowo nagłej konieczności lub na oczywiście niekorzystnych warunkach przedawnia się po upływie jednego roku (art. 33 ustawy o zobowiązaniach i umowach).

Sześciomiesięczny termin przedawnienia stosuje się do roszczeń dotyczących wad rzeczy sprzedanej lub roszczeń dotyczących wadliwie przeprowadzonych prac w ramach umowy o dzieło, z wyjątkiem robót budowlanych, w przypadku których zastosowanie ma ogólny termin przedawnienia wynoszący pięć lat (art. 265 ustawy o zobowiązaniach i umowach).

Termin przedawnienia zaczyna biec w chwili powstania roszczenia, która zależy od tego, z jakim roszczeniem mamy do czynienia. Może to nastąpić z chwilą wymagalności roszczenia w ramach zobowiązania umownego, chwila popełnienia czynu niedozwolonego, chwila zidentyfikowania sprawcy tego czynu lub chwila wydania wadliwej rzeczy itp.

Strony nie mogą skracać ani przedłużać terminów przedawnienia.

Bieg terminu przedawnienia może ulec przerwaniu lub zawieszeniu.

Bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu w następujących w sprawach enumeratywnie wymienionych w art. 115 ustawy o zobowiązaniach i umowach:

z zakresu stosunków pomiędzy rodzicami a dziećmi w czasie wykonywania władzy rodzicielskiej nad dziećmi;

z zakresu stosunków pomiędzy opiekunami lub kuratorami a ich podopiecznymi w czasie trwania opieki lub kurateli;

z zakresu stosunków pomiędzy małżonkami;

w odniesieniu do roszczeń osób, których majątek został objęty zarządem na mocy ustawy lub postanowieniem sądu, skierowanych przeciwko zarządcy w czasie trwania zarządu;

w odniesieniu do roszczeń osób prawnych o odszkodowanie skierowanych przeciwko członkom ich kadry kierowniczej w okresie, w którym zajmują oni swoje stanowiska;

w odniesieniu do roszczeń małoletnich lub osób ubezwłasnowolnionych, dla których ustanowiono opiekę, w okresie, w którym nie mają oni przedstawiciela ustawowego lub opiekuna, oraz przez sześć miesięcy od chwili powołania takiej osoby lub po uchyleniu ubezwłasnowolnienia;

do póki toczy się postępowanie.

W takich przypadkach zgodnie z prawem strona jest tymczasowo pozbawiona możliwości dochodzenia roszczenia. Termin przedawnienia, który biegł aż do jego zawieszenia, nie ulega zniweczeniu i biegnie dalej po ustaniu przeszkody, z powodu której przedawnienie uległo zawieszeniu.

Bieg terminu przedawnienia ulega przerwaniu w następujących sytuacjach:

w razie uznania roszczenia przez dłużnika;

w razie wniesienia pozwu, sprzeciwu lub wniosku o wszczęcie postępowania pojednawczego; jeżeli jednak pozew lub sprzeciw nie zostanie uwzględniony, uznaje się, że bieg terminu przedawnienia nie został przerwany;

przez zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym;

przez podjęcie czynności egzekucyjnych.

W takich przypadkach okres, jaki upłynął od chwili, w której roszczenie stało się wymagalne do chwili przerwania terminu przedawnienia, ulega zniweczeniu z punktu widzenia prawa i przedawnienie biegnie od nowa. Jeżeli bieg terminu został przerwany przez wniesienie pozwu lub sprzeciwu, ustawa przewiduje również inny istotny skutek: nowy termin przedawnienia, którego bieg rozpoczyna się po okresie przerwania, zawsze wynosi pięć lat.

Termin zawity to termin, po upływie którego dane prawo wygasa. Bieg takich terminów rozpoczyna się z chwilą powstania prawa podmiotowego, a nie z chwilą powstania uprawnienia do jego dochodzenia.

W odróżnieniu od terminów przedawnienia terminy zawite nie mogą zostać przerywane ani zawieszane.

Są one wyznaczane przez sąd lub komornika sądowego z urzędu, o ile dłużnik nie wnieśli sprzeciwu.

Terminy zawite to: trzymiesięczny termin, w którym zastawnik lub wierzyciel hipoteczny może wnieść sprzeciw, jeżeli płatność z tytułu zabezpieczenia została dokonana na rzecz właściciela przedmiotu zastawu/hipoteki, a nie na jego rzecz; dwumiesięczny termin, w którym współwłaściciel może wszcząć powództwo o wykup przedmiotu współwłasności, jeżeli drugi współwłaściciel sprzedał swój udział osobie trzeciej; jednomiesięczny termin, w którym można wszcząć powództwo o odwołanie darowizny itp.

B) Terminy do dokonywania niektórych czynności procesowych przez strony i sąd w postępowaniu zwykłym oraz w postępowaniu egzekucyjnym są określone w kodeksie postępowania cywilnego (kpc). Terminy do dokonywania czynności procesowych w postępowaniu upadłościowym są określone w kodeksie handlowym.

Uchybienie terminu prowadzi do wygaśnięcia uprawnienia strony do dokonania określonej czynności procesowej. Jeżeli sąd uchybi terminowi, nie stanowi to dla niego przeszkody do dokonania czynności procesowej w późniejszym terminie, ponieważ jej dokonanie zawsze jest aktualne.

Terminy do podejmowania czynności procesowych przez strony są przewidziane w ustawie lub wyznaczane przez sąd.

Terminy określone w przepisach prawa (terminy ustawowe) to:

termin do uzupełnienia braków pozwu (jeden tydzień od zawiadomienia strony – art. 129 ust. 2 kpc);

termin do wniesienia odpowiedzi na pozew, wskazania dowodów, podważenia autentyczności dowodów wskazanych w pozwie, zgłoszenia powództwa wzajemnego, złożenia wniosku o dopozwanie, a także do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu w przedmiocie wyboru trybu postępowania. Bieg terminu rozpoczyna się w chwili otrzymania odpisu pozwu przez pozwanego i wynosi jeden miesiąc lub dwa tygodnie w zależności od tego, czy dane postępowanie prowadzone jest w trybie zwykłym czy jako postępowanie odrębne (art. 131, art. 133 i art. 367 kpc);

termin do uzupełnienia przez powoda pozwu w postępowaniu w sprawie gospodarczej – dwa tygodnie od chwili otrzymania odpowiedzi pozwanego (art. 372 kpc);

termin do przedstawienia przez pozwanego odpowiedzi na uzupełnienie pozwu w postępowaniu w sprawie gospodarczej – dwa tygodnie od chwili otrzymania uzupełnionego pozwu (art. 373 kpc);

termin do wniesienia apelacji od wyroku ogłoszonego przez sąd – dwa tygodnie od chwili doręczenia wyroku stronie (art. 259 kpc);

termin do wniesienia przez stronę przeciwną odpowiedzi na apelację i złożenie apelacji wzajemnej – dwa tygodnie od chwili otrzymania odpisu apelacji (art. 263 kpc);

termin do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku wydanego przez sąd – jeden miesiąc od chwili doręczenia wyroku stronie (art. 283 kpc);

termin do wniesienia apelacji od wyroku wydanego przez sąd – jeden tydzień od chwili podania wyroku stronie do wiadomości; w przypadku ogłoszenia wyroku na rozprawie, na której strona była obecna, bieg terminu rozpoczyna się w dniu rozprawy (art. 275 kpc);

termin do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności prawomocnego orzeczenia – trzy miesiące od chwili wystąpienia przyczyny stwierdzenia niezgodności (art. 305 kpc);

termin do złożenia wniosku o wyłączenie sędziego – na pierwszej rozprawie po wystąpieniu przyczyny stanowiącej podstawę wyłączenia lub powzięciu wiadomości o takiej przyczynie (art. 23 kpc);

termin do podniesienia zarzutu braku właściwości wyłącznej – do czasu zakończenia postępowania w drugiej instancji (art. 119 kpc);

termin do podniesienia zarzutu braku właściwości miejscowej sądu właściwego dla miejsca położenia nieruchomości – do zakończenia czynności wyjaśniających w pierwszej instancji (art. 119 kpc); we wszystkich innych przypadkach naruszenia zasad właściwości miejscowej zarzut może podnieść wyłącznie pozwany w terminie wniesienia odpowiedzi na pozew (art. 119 kpc);

termin, w którym powód może cofnąć pozew bez zgody pozwanego – do zakończenia pierwszej rozprawy sądowej (art. 232 kpc);

termin do złożenia wniosku incydentalnego – dla powoda na pierwszej rozprawie, a dla pozwanego w terminie wniesienia odpowiedzi na pozew (art. 212 kpc);

termin do podważenia autentyczności dokumentu – czynności należy dokonać najpóźniej wraz z przedstawieniem odpowiedzi na pismo procesowe, wraz z którym ten dokument przedstawiono, a jeżeli dokument dołączono do pozwu, pozwany powinien go podważyć w odpowiedzi na piśmie (art. 193 kpc);

termin do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty – dwa tygodnie od chwili doręczenia nakazu stronie (art. 414 kpc);

termin do zaskarżenia odmowy wydania nakazu zapłaty – jeden tydzień od daty zawiadomienia powoda (art. 413 kpc);

termin do wniesienia zażalenia na postanowienie o wydaniu tytułu wykonawczego – dwa tygodnie od chwili doręczenia postanowienia powodowi oraz od doręczenia dłużnikowi wezwania do dobrowolnego poddania się egzekucji (art. 407 kpc);

termin do dobrowolnego poddania się egzekucji przez dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym – dwa tygodnie od chwili doręczenia wezwania przez pracownika sądowego doręczającego pisma sądowe (art. 428 kpc);

termin do złożenia skargi na czynności komornika sądowego – jeden tydzień od dnia przeprowadzenia czynności, jeżeli strona była przy niej obecna lub została należycie wezwana, a w innych przypadkach – od dnia zawiadomienia (art. 436 kpc);

termin do zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym – jeden miesiąc lub trzy miesiące od dnia wpisania postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego do rejestru przedsiębiorców (art. 685 i 688 ustawy o handlu);

termin do przedstawienia planu naprawczego – jeden miesiąc od daty wpisania do rejestru przedsiębiorców orzeczenia sądu zatwierdzającego listę wierzytelności (art. 696 ustawy o handlu);

termin do wniesienia sprzeciwu wobec zatwierdzonej listy wierzytelności – siedem dni od daty ujawnienia listy w rejestrze przedsiębiorców (art. 690 ustawy o handlu);

termin do wniesienia zarzutów przeciwko planowi podziału sporządzonemu przez syndyka w postępowaniu upadłościowym – czternaście dni od daty wpisu planu do rejestru przedsiębiorców (art. 727 ustawy o handlu);

inne.

Terminy sądowe to:

termin do przedstawienia materiału dowodowego (art. 157 kpc);

termin do wniesienia zaliczki na pokrycie kosztów przedstawienia materiału dowodowego (wezwania świadków, wypłaty wynagrodzenia biegłym itp. – art. 160 kpc);

termin do usunięcia przez stronę braków czynności procesowej (art. 101 kpc);

inne.

Terminy dzielą się również według kryterium możliwości przedłużenia terminu przez sąd bądź braku takiej możliwości.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Dni ustawowo wolne od pracy obejmują:

1 stycznia – Nowy Rok;

3 marca – Dzień Wyzwolenia (święto państwowe);

1 maja – Święto Pracy;

6 maja – Dzień św. Jerzego (Dzień Odwagi i Armii Bułgarskiej);

24 maja – Dzień Edukacji i Kultury Bułgarskiej oraz Literatury i Kultury Słowiańskiej;

6 września – Dzień Zjednoczenia;

22 września – Dzień Niepodległości;

1 listopada – Dzień Budzicieli Narodu – dzień wolny dla wszystkich placówek edukacyjnych;

24 grudnia – Wigilia Bożego Narodzenia, 25 i 26 grudnia – Boże Narodzenie;

Wielki Piątek, Wielka Sobota i Niedziela Wielkanocna – dwa dni (niedziela i poniedziałek), święto ruchome.

Rada Ministrów może również raz w roku ogłosić inne dni wolne od pracy lub dni świąteczne dla poszczególnych zawodów bądź przenieść dni wolne od pracy.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Ogólne zasady regulujące terminy do dokonywania czynności procesowych przez strony i sąd w postępowaniu zwykłym i w postępowaniu egzekucyjnym są określone w kodeksie postępowania cywilnego z 2007 r. (kpc). Szczegółowe informacje na temat ogólnych zasad, które zawarte są w rozdziale VII „Terminy i przywracanie terminów” kodeksu postępowania cywilnego, zostały przedstawione w odpowiedziach na pytania 4, 5 i 6.

Ogólne zasady dotyczące terminów przedawnienia są określone w art. 110 i nast. ustawy o zobowiązaniach i umowach. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawiono w odpowiedzi na pytanie 1.

Ogólne zasady dotyczące terminów do spełnienia świadczenia wynikających ze stosunków zobowiązaniowych są określone w art. 69–72 ustawy o zobowiązaniach i umowach.

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Termin do dokonania określonej czynności procesowej zaczyna biec zwykle w dniu, w którym strona została poinformowana, że powinna dokonać takiej czynności, lub została zawiadomiona o ogłoszeniu przez sąd orzeczenia, które można zaskarżyć:

termin do uzupełnienia braków pozwu rozpoczyna bieg od daty, w której strona została pouczone w tym zakresie przez sąd;

termin do wniesienia przez pozwanego pisemnej odpowiedzi na pozew zaczyna biec w chwili otrzymania odpisu pozwu wraz z materiałem dowodowym, przy czym w zawiadomieniu załączonym do odpisu należy wskazać termin do udzielenia odpowiedzi oraz skutki uchybienia temu obowiązkowi;

termin do wniesienia apelacji od wyroku rozpoczyna bieg w chwili doręczenia tego wyroku stronie;

termin do wniesienia apelacji od wyroku ogłoszonego w sprawie rozpatrywanej w trybie uproszczonym (część trzecia, rozdział 25 kodeksu postępowania cywilnego) zaczyna biec w dniu ogłoszenia wyroku;

termin do wniesienia apelacji od wyroku rozpoczyna bieg w chwili podania go stronie do wiadomości, a w przypadku ogłoszenia wyroku na rozprawie, na której strona była obecna, termin biegnie od dnia rozprawy;

termin do złożenia skargi na czynności komornika – jeden tydzień od chwili dokonania czynności, jeżeli strona była obecna przy czynności lub jeżeli została prawidłowo wezwana, a w pozostałych przypadkach – od chwili zawiadomienia o czynności;

terminy w postępowaniu upadłościowym zaczynają biec w chwili ujawnienia danej czynności zarządcy w postępowaniu (np. uzupełnienia wykazu wierzycieli, których roszczenia zostały uwzględnione) lub czynności sądu w rejestrze przedsiębiorców.

Inne terminy rozpoczynają bieg z chwilą wszczęcia postępowania. Chodzi tu o terminy, co do których ustawa stanowi, że określona czynność powinna być dokonana do określonej chwili.

Na przykład:

powód może zmienić podstawy lub żądanie pozwu bądź cofnąć pozew bez zezwolenia pozwanego do zakończenia pierwszej rozprawy w sprawie; do czasu pierwszej rozprawy każdy ze spadkobierców biorących udział w postępowaniu działowym może złożyć wniosek na piśmie o włączenie kolejnego składnika majątku do masy spadkowej, która ma być podzielona itp.

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Termin rozpoczyna bieg z chwilą powiadomienia strony. W zależności od sposobu doręczenia różnie określa się czas, w którym wyrok uznaje się za prawidłowo doręczony stronie. W rozdziale VI „Zawiadomienia i wezwania do stawienia się przed sądem” kodeksu postępowania cywilnego uregulowano sposoby doręczania, a także czas, w którym uznaje się, że pismo zostało prawidłowo doręczone.

Jeżeli zawiadomienie zostało doręczone osobiście adresatowi lub jego pełnomocnikowi bądź innej osobie, która zamieszkuje lub pracuje pod danym adresem, na potwierdzeniu odbioru należy umieścić datę odbioru przesyłki, bez względu na to, czy doręczył ją pracownik sądowy czy doręczyciel. Od tej daty biec zaczyna termin do dokonania danej czynności procesowej.

Zawiadomienia można również doręczać na adres poczty elektronicznej podany przez stronę. Doręczenie takie uznaje się za zrealizowane z chwilą wprowadzenia doręczenia zawiadomienia w odpowiednim systemie informatycznym.

Przy spełnieniu określonych wymogów ustawowych (np. jeżeli strona zmieniła podany adres do doręczeń i nie powiadomiła o tym sądu), sąd może nakazać doręczenie poprzez załączenie zawiadomienia do akt sprawy; wówczas termin zaczyna biec w dniu załączenia tego zawiadomienia.

Jeżeli pozwanego nie można zastać w miejscu stałego zamieszkania i nie ma pod tym adresem nikogo, kto mógłby odebrać zawiadomienie, doręczający pozostawia zawiadomienie w drzwiach mieszkania lub w skrzynce pocztowej ze wskazaniem, że korespondencję przekazano do sekretariatu sądu oraz że można ją odebrać w terminie dwóch tygodni od wskazanej w tym zawiadomieniu daty. Jeżeli pozwany nie odbierze korespondencji, uznaje się, że doręczono ją z chwilą upływu terminu odbioru.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Terminy oznaczają się w latach, tygodniach i dniach. Termin oznaczony w dniach liczy się od dnia następującego po dniu, w którym termin zaczął biec i wygasa na koniec ostatniego dnia. Przykładowo jeżeli strona została wezwana do usunięcia braków czynności w ciągu siedmiu dni, a zawiadomienie doręczono w dniu 1 czerwca, termin biegnie od tej właśnie daty, ale liczy się go od kolejnego dnia kalendarzowego, tj. 2 czerwca, zatem wygasa on w dniu 8 czerwca.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Terminy oznaczają się w dniach kalendarzowych.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Termin oznaczony w tygodniach wygasa w odpowiadającym mu dniu ostatniego tygodnia. Przykładowo jeżeli strona została wezwana do uzupełnienia braków pozwu w ciągu jednego tygodnia, a zawiadomienie doręczono w piątek, termin rozpoczyna bieg w tym właśnie dniu i wygasa w piątek następnego tygodnia.

Termin oznaczony w miesiącach wygasa w odpowiadającym mu dniu ostatniego miesiąca, a jeżeli w ostatnim miesiącu nie ma takiego dnia, termin wygasa w ostatnim dnia tego miesiąca.

Termin oznaczony w latach wygasa w odpowiadającym mu dniu ostatniego roku, a jeżeli dany miesiąc w ostatnim roku nie ma takiej daty, termin wygasa ostatniego dnia tego miesiąca.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Zobacz odpowiedź na pytanie 8.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Jeżeli koniec terminu przypada na dzień niebędącym dniem roboczym, termin zawsze upływa w pierwszym dniu roboczym następującym po tym dniu.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Terminami, których sąd nie może przedłużać są: termin do wniesienia środka zaskarżenia od wyroku lub postanowienia, termin do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności prawomocnego wyroku, jak również termin do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty.

Wszystkie pozostałe terminy ustawowe i sądowe sąd może przedłużać na wniosek zainteresowanej strony. Wniosek należy złożyć przed upływem przepisanej terminu. Sąd przedłuży termin, jeżeli istnieją ku temu uzasadnione powody (art. 63 kpc). Nowo wyznaczony termin nie może być krótszy od pierwotnie ustanowionego. Bieg przedłużonego terminu rozpoczyna się z chwilą upływu pierwotnego terminu.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Kodeks postępowania cywilnego reguluje kwestie związane z zaskarżaniem wyroków i postanowień we wszystkich sprawach cywilnych i gospodarczych. Regulacje te zasadniczo przewidują, że:

termin do wniesienia apelacji od wyroku wynosi dwa tygodnie od chwili doręczenia wyroku stronie;

termin do wniesienia skargi kasacyjnej wynosi jeden miesiąc od chwili doręczenia wyroku stronie;

termin do wniesienia apelacji od wyroku wynosi jeden tydzień od chwili powiadomienia strony o wydaniu wyroku, a jeżeli ogłoszono go na rozprawie, na której strona była obecna – jeden tydzień od dnia rozprawy.

Wyjątki od powyższych terminów określone są wyłącznie ustawowo i wynikają z cech szczególnych poszczególnych postępowań. Wyjątki te dotyczą: postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, które można zaskarżyć w terminie siedmiu dni od dnia dokonania wpisu do rejestru przedsiębiorców;

postanowienia o odrzuceniu lub oddaleniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, które można zaskarżyć w terminie siedmiu dni od dnia powiadomienia zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego;

orzeczenia wydanego w postępowaniu działowym, w którym sąd rozstrzyga o roszczeniach współspadkobierców dotyczących rachunków, orzeczenia o sprzedaży niepodzielnego przedmiotu wchodzącego w skład spadku w drodze licytacji publicznej, orzeczenia o przysądzeniu własności niepodzielnego przedmiotu wchodzącego w skład spadku jednemu ze współwłaścicieli oraz orzeczenia o ujawnieniu ostatecznego sprawozdania dotyczącego podziału, które może być wspólnie zaskarżone w terminie zaskarżenia ostatniego rozstrzygnięcia;

orzeczenia wydanego wskutek niestawiennictwa strony, które nie podlega zaskarżeniu, jednak w terminie miesiąca od daty doręczenia stronie, przeciwko której je wydano, może wnieść sprzeciw do sądu odwoławczego, wnosząc o uchylenie rozstrzygnięcia, jeżeli nie miała możliwości stawienia się przed sądem;

orzeczenia o rozwodzie na zgodny wniosek małżonków, które nie podlega zaskarżeniu;

innych środków zaskarżenia wyraźnie wskazanych w ustawie.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Sąd nie może skracać terminów sądowych lub ustawowych. Może jedynie przedłużać terminy na wniosek stron. Nie dotyczy to jednak terminów do zaskarżenia wyroków i postanowień oraz terminu do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności prawomocnego wyroku, jak również terminu do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty.

Nie ma jednak przeszkód, by sąd zmienił – z urzędu lub na wniosek jednej ze stron – datę rozprawy poprzez jej przelożenie na wcześniejszy lub późniejszy termin, jeżeli jest to uzasadnione. W takich przypadkach sąd powinien jednak powiadomić strony o nowym terminie, przy czym powiadomienie należy doręczyć najpóźniej na tydzień przed dniem rozprawy.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Przepisy kodeksu postępowania cywilnego regulujące postępowania, w tym przepisy dotyczące przedłużenia terminów, mają zastosowanie do wszystkich uczestników postępowania, niezależnie od ich miejsca zamieszkania.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku nieochowania terminu?

Co do zasady sąd nie uwzględnia czynności procesowych dokonanych po upływie terminu. Oprócz tego kodeks postępowania cywilnego stanowi wyraźnie, że w przypadku niezuzupełnienia braków formalnych pozwu w wyznaczonym terminie podlega on zwrotowi. Jeżeli apelacja lub zażalenie, skarga o stwierdzenie nieważności prawomocnego wyroku lub sprzeciw od nakazu zapłaty zostaną złożone po upływie terminu, sąd zwróci je jako niedopuszczalne. W przypadku gdy strona nie złoży w odpowiednim terminie dostępnych jej dowodów, nie zostaną one uwzględnione w postępowaniu, chyba że zaniechanie to wynika z zaistnienia szczególnych nieprzewidzianych okoliczności.

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Strona, która uchybiła terminowi ustawowemu lub sądowemu, może wnieść o jego przywrócenie, jeżeli wykaże, że uchybienie spowodowane było nieprzewidzianymi, szczególnymi i niezależnymi od niej okolicznościami. Wniosek o przywrócenie terminu jest niedopuszczalny, jeśli strona miała możliwość wystąpienia o przedłużenie terminu dokonania czynności procesowej.

Wniosek o przywrócenie terminu należy złożyć w terminie tygodnia od dnia powzięcia wiadomości o uchybieniu. Należy w nim wskazać okoliczności i dowody uzasadniające wniosek. Wniosek należy złożyć do sądu, w którym dana czynność procesowa miała być dokonana. Wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu składa się również pisma, których ten termin dotyczy. Jeżeli termin dotyczy uiszczenia kosztów, sąd wyznaczy nowy termin.

Ostatnia aktualizacja: 28/09/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Terminy proceduralne - Czechy

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

Terminy w postępowaniu cywilnym dzielą się zasadniczo na procesowe i materialne.

Wyróżnia się dwa rodzaje terminów procesowych: ustawowe i sądowe.

Terminy ustawowe są określone w przepisach prawa. Niedotrzymanie ustawowego terminu procesowego zawsze pociąga za sobą określone skutki procesowe (np. utratę możliwości skutecznego dokonania określonej czynności, nałożenie grzywny). Istnieje możliwość przywrócenia terminu ustawowego (zob. § 58 ustawy nr 99/1963, kodeks postępowania cywilnego [zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů] (kodeks postępowania cywilnego), z późniejszymi zmianami), jeżeli strona lub jej pełnomocnik procesowy nie dotrzymani terminu z uzasadnionej przyczyny i w rezultacie nie dokonali czynności, do której dokonania byli uprawnieni. Wniosek musi zostać wniesiony w terminie 15 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia, przy czym jednocześnie z wnioskiem należy dokonać czynności procesowej, dla której określony był termin. Na wniosek strony sąd może nadać wnioskowi o przywrócenie terminu skutek zawieszający.

Jeżeli termin na dokonanie czynności nie został określony bezpośrednio w przepisach prawa, wyznacza go przewodniczący składu sędziowskiego (lub sędzia orzekający samodzielnie). Przewodniczący składu sędziowskiego (lub sędzia orzekający samodzielnie) może wyznaczyć termin nie tylko w przypadkach przewidzianych w przepisach prawa, ale również w sytuacji, w której jest to konieczne do zapewnienia sprawnego i terminowego przebiegu postępowania. Sąd może w pewnych okolicznościach przedłużyć termin sądowy (zob. § 55 ustawy nr 99/1963, kodeks postępowania cywilnego, z późniejszymi zmianami). Jeżeli termin sądowy upłynął, nie istnieje możliwość jego przywrócenia.

Terminy wyznaczane dla sądu, na przykład na wydanie orzeczenia, nie są terminami procesowymi, lecz terminami instrukcyjnymi.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Dzień utworzenia niezależnej Republiki Czeskiej, Nowy Rok: 1 stycznia

Poniedziałek Wielkanocny: święto ruchome, zazwyczaj przypada pod koniec marca albo na początku kwietnia

Święto Pracy: 1 maja

Dzień Zwycięstwa: 8 maja

Dzień słowiańskich misjonarzy Cyryla i Metodego: 5 lipca

Dzień spalania na stosie Jana Husa: 6 lipca

Dzień państwowości czeskiej: 28 września

Dzień utworzenia niezależnego państwa czechosłowackiego: 28 października

Dzień walki o wolność i demokrację: 17 listopada

Wigilia Bożego Narodzenia: 24 grudnia

Boże Narodzenie: 25 grudnia

Drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia: 26 grudnia

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Przepisy ustawowe regulujące sposób obliczania biegu terminów znajdują się w §§ 55–58 ustawy nr 99/1963, kodeks postępowania cywilnego, z późniejszymi zmianami.

Termin oznaczony w dniach rozpoczyna bieg w dniu następującym po dniu wystąpienia zdarzenia rozpoczynającego bieg terminu.

Pół miesiąca oznacza piętnaście dni.

Koniec terminu wyznaczonego w tygodniach, miesiącach lub latach przypada w dniu, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym doszło do zdarzenia rozpoczynającego bieg terminu. Jeżeli taki dzień nie występuje w ostatnim miesiącu biegu terminu, wówczas koniec terminu przypada ostatniego dnia tego miesiąca.

Jeżeli ostatni dzień terminu przypada w sobotę, niedzielę lub dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa kolejnego dnia roboczego.

Terminy wyznaczone w godzinach upływają po upływie godziny odpowiadającej godzinie, w której doszło do zdarzenia rozpoczynającego bieg terminu.

W przypadku dokonania czynności przed sądem lub wniesienia pisma procesowego do organu, na którym spoczywa obowiązek jego doręczenia, tj. najczęściej operatora pocztowego, w ostatnim dniu terminu termin procesowy jest dochowany.

W przypadku zawieszenia postępowania bieg terminów procesowych również zostaje wstrzymany (§ 111 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego). Jeśli postępowanie zostanie podjęte, termin zaczyna biec na nowo.

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Przy obliczaniu terminu nie bierze się pod uwagę dnia, w którym doszło do zdarzenia rozpoczynającego bieg terminu. Zasada ta nie obowiązuje w przypadku terminu oznaczonego w godzinach. Bieg terminu zasadniczo rozpoczyna się zatem w dniu następującym po dniu, w którym wystąpiło zdarzenie rozpoczynające bieg terminu (zob. § 57 ust. 1 ustawy nr 99/1963, kodeks postępowania cywilnego, z późniejszymi zmianami).

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Nie.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Przy obliczaniu terminu nie bierze się pod uwagę dnia, w którym doszło do zdarzenia rozpoczynającego bieg terminu. Zasada ta nie obowiązuje w przypadku terminu oznaczonego w godzinach (zob. § 57 ust. 1 ustawy nr 99/1963, kodeks postępowania cywilnego, z późniejszymi zmianami).

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Termin oznacza się w dniach kalendarzowych.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Terminy oznaczone w tygodniach rzadko pojawiają się w kodeksie postępowania cywilnego (ustawa nr 99/1963, z późniejszymi zmianami) (np. § 260 ust. 3, § 295 ust. 1 i § 295 ust. 2). Terminy takie częściej występują w praktyce sądowej jako terminy sądowe.

Terminy oznaczone w miesiącach pojawiają się w kodeksie postępowania cywilnego jako terminy miesięczne (np. § 82 ust. 3, § 336m ust. 2 i § 338za ust. 2), dwumiesięczne (np. § 240 ust. 1 i § 247 ust. 1), trzymiesięczne (np. § 111 ust. 3, § 233 ust. 1 i § 234 ust. 1) oraz sześciomiesięczne (np. § 77a ust. 2 i § 260g ust. 3).

W kodeksie postępowania cywilnego wyróżnia się dwa rodzaje terminów oznaczonych w latach: terminy roczne (np. § 111 ust. 3) i terminy trzyletnie (np. § 99 ust. 3, § 233 ust. 2 i § 234 ust. 2).

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Terminy oznaczone w tygodniach, miesiącach lub latach kończą się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym doszło do zdarzenia rozpoczynającego bieg terminu, a jeżeli w danym miesiącu dzień ten nie występuje – ostatniego dnia tego miesiąca (zob. § 57 ust. 2 ustawy nr 99/1963, kodeks postępowania cywilnego, z późniejszymi zmianami).

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Tak (zob. § 57 ust. 2 ustawy nr 99/1963, kodeks postępowania cywilnego, z późniejszymi zmianami).

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Ustawowe terminy procesowe nie mogą zostać zmienione postanowieniem sądu.

Sąd może przedłużyć sądowy termin procesowy w zależności od okoliczności danej sprawy.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Strona może wnieść apelację od wyroku sądu rejonowego (*okresní soud*) lub sądu okręgowego (*krajský soud*) wydanego w pierwszej instancji, chyba że ustawa wyklucza tę możliwość (zob. § 201 ustawy nr 99/1963, kodeks postępowania cywilnego, z późniejszymi zmianami). Apelację należy wnieść do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie piętnastu dni od dnia doręczenia wyroku w formie pisemnej. Termin na wniesienie apelacji nie obejmuje dnia, w którym wyrok został doręczony stronie. Aby dotrzymać tego terminu procesowego, wystarczy przekazać apelację organowi zobowiązanemu do jej doręczenia (w szczególności operatorowi pocztowemu, organom zakładu karnego w przypadku osób osadzonych lub aresztowanych, organom placówki wychowawczej lub poprawczej, w której przebywa dana osoba, itp.) lub wnieść ją do sądu ostatniego dnia tego terminu.

Jeżeli w odniesieniu do wyroku wydano sprostowanie, bieg terminu rozpoczyna się w dniu uprawomocnienia się sprostowanego wyroku (zob. § 204 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego).

Apelację wniesioną po upływie piętnastodniowego terminu wyłącznie z uwagi na fakt, że sąd wprowadził stronę skarżącą w błąd w pouczeniu dotyczącym apelacji, uznaje się za wniesioną w terminie. Jeżeli wyrok nie zawiera pouczenia dotyczącego możliwości wniesienia apelacji, terminu wniesienia apelacji lub sądu, do którego należy wnieść apelację, lub jeżeli zawiera błędne pouczenie o braku możliwości wniesienia apelacji, apelację można wnieść w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia wyroku.

Jeżeli w danej sprawie wydano nakaz zapłaty, pozwany może przeciwstawić się wykonaniu nakazu jedynie w drodze wniesienia zarzutów do sądu, który wydał dany nakaz, w ustawowym terminie 15 dni od dnia doręczenia tego nakazu (zob. § 172 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego). Po wniesieniu zarzutów nakaz zapłaty zostaje uchylony, a sąd wyznacza rozprawę. Od postanowienia o kosztach procesowych przysługuje zażalenie, lecz wniesienie środka zaskarżenia nie skutkuje oczywiście uchyleniem nakazu zapłaty.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

W kodeksie postępowania cywilnego (ustawa nr 99/1963, z późniejszymi zmianami) dopuszcza się możliwość odroczenia rozprawy z ważnych przyczyn, jeżeli sprawy nie można należycie rozpatrzyć i rozstrzygnąć na jednej rozprawie (zob. § 119 kodeksu postępowania cywilnego). Ważną przyczyną uzasadniającą odroczenie rozprawy może być np. sytuacja, w której jedna ze stron postępowania nie stawiła się przed sądem, a przeprowadzenie rozprawy pod jej nieobecność nie jest możliwe (zob. § 101 ust. 3 kodeksu postępowania cywilnego), lub sytuacja, w której jedna ze stron nie miała wystarczająco dużo czasu na przygotowanie się do rozprawy z uwagi na fakt, że wezwanie do stawienia się przed sądem nie zostało doręczone z odpowiednim wyprzedzeniem, lub z innych ważnych względów.

Strona może zwrócić się do sądu o odroczenie rozprawy. Sąd rozpatrzy wniosek o odroczenie rozprawy wniesiony przez stronę z wyprzedzeniem, biorąc pod uwagę powagę podniesionej przesłanki. Jeżeli sąd nie uwzględni wniosku strony, strona ma obowiązek stawić na rozprawie.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Prawo Republiki Czeskiej nie reguluje wyraźnie tej sytuacji.

W przypadku postępowania z elementem obcym, w toku których pojawia się konieczność doręczenia pisma sądowego stronie przebywającej za granicą, zastosowanie mają przepisy prawa procesowego państwa sądu orzekającego, tj. przepisy procesowe stosowane przez sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Każde uchybienie terminu procesowego wywołuje skutki procesowe.

Jeżeli w kodeksie postępowania cywilnego (ustawa nr 99/1963, z późniejszymi zmianami) wyznaczono konkretny termin na dokonanie czynności (np. wniesienie apelacji lub skargi kasacyjnej), uchybienie terminu skutkuje utratą możliwości skutecznego dokonania tej czynności. Istnieje możliwość przywrócenia terminu, jeżeli strona lub jej pełnomocnik nie dotrzymali terminu z uzasadnionej przyczyny (np. nagła choroba, uraz itp.) uniemożliwiającej im dokonanie czynności, do której dokonania byli uprawnieni (zob. § 58 kodeksu postępowania cywilnego), chyba że kodeks postępowania cywilnego wyklucza przywrócenie terminu (na przykład zgodnie z § 235 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego nie dopuszcza możliwości przywrócenia terminu na wniesienie skargi o wznowienie postępowania (*žaloba na obnovu řízení*) ani skargi o stwierdzenie nieważności orzeczenia (*žaloba pro zmatečnost*)). Jeżeli chodzi o termin spełnienia określonego świadczenia, niedotrzymanie tego terminu skutkuje nałożeniem na stronę określonej sankcji (na przykład grzywny). Zgodnie z prawem każdy przypadek niedotrzymania sądowego terminu procesowego wywołuje określone skutki. Termin sądowy może zostać przedłużony przez przewodniczącego składu sędziowskiego (lub przez sędziego orzekającego samodzielnie). Jeżeli termin sądowy upłynął, nie istnieje możliwość jego przywrócenia.

Nakaz zapłaty, od którego nie wniesiono zarzutów, wywiera takie same skutki jak prawomocny i wykonalny wyrok (zob. § 174 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego).

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Niestawiennictwo na rozprawie wywołuje inne skutki niż niedochowanie terminu. Jeżeli należycie wezwana strona nie stawi się na rozprawie i nie złoży wniosku o odroczenie rozprawy w odpowiednim terminie, powołując się na ważną przyczynę, sąd może rozpoznać daną sprawę bez udziału tej strony (zob. § 101 ust. 3 ustawy nr 99/1963, kodeks postępowania cywilnego, z późniejszymi zmianami) oraz – jeżeli spełnione są przesłanki określone w § 153b kodeksu postępowania cywilnego – może wydać wyrok zaoczny.

Jeżeli pozwany nie stawił się na pierwsze posiedzenie w postępowaniu, w którym wydano wyrok zaoczny, z uzasadnionej przyczyny, sąd uchyli ten wyrok na wniosek pozwanego i wyznaczy termin kolejnego posiedzenia. Strona może wnieść taki wniosek do dnia uprawomocnienia się wyroku zaocznego (zob. § 153b ust. 4 kodeksu postępowania cywilnego).

Od wyroku zaocznego stronie przysługuje również sprzeciw. Jeżeli poza wniesieniem skargi o stwierdzenie nieważności orzeczenia sądu pierwszej instancji strona skarżąca wniosła również apelację od tego wyroku, a sąd uwzględnił skargę o stwierdzenie nieważności orzeczenia w drodze wydania prawomocnego orzeczenia, apelacja zostaje odrzucona (zob. § 153b ust. 5 kodeksu postępowania cywilnego).

Ostatnia aktualizacja: 22/07/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Terminy proceduralne - Grecja

1 Jakiego rodzaju terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

Pod pojęciem terminu rozumie się czas, w którym należy dokonać czynności lub który musi upłynąć do rozpoznania sprawy lub dokonania czynności.

Terminy wprowadzono po to, by zapewnić sprawność postępowań sądowych oraz zagwarantować prawo do bycia wysłuchanym. Terminy procesowe są to terminy, których dochowanie lub uchybienie wywołuje skutki procesowe. Dzielą się one na dwie główne kategorie: 1) terminy, przed upływem których należy

dokonać czynności, np. ustawowy termin do wniesienia apelacji (zob. art. 318 ust. 1 kpc); oraz 2) terminy, po upływie których czynności należy dokonać. Terminy te, takie jak termin do wezwania pozwanego do stawienia się przed sądem (zob. art. 228 kpc), są zazwyczaj korzystne dla pozwanych, ponieważ zapewniają im czas na przygotowanie. Podział ten jest istotny, ponieważ terminy należące do tej pierwszej kategorii mogą być na zgodny wniosek stron przedłużane, natomiast tzw. terminy przygotowujące (kategoria druga) przedłużane być nie mogą. Terminy, przed upływem których należy dokonać czynności, upływają w pierwszym dniu roboczym następującym po ostatnim dniu terminu przypadającym w dniu ustawowo wolnym od pracy. Natomiast terminy, po upływie których należy dokonać czynności, zawsze upływają w ostatnim dniu terminu, choćby był to dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy. Oto ważniejsze terminy procesowe określone w kodeksie postępowania cywilnego:

termin do wezwania stron do stawiennictwa po wytoczeniu powództwa (sześćdziesiąt [60] dni przed datą rozprawy, chyba że strona zamieszkuje za granicą lub jej miejsce zamieszkania jest nieznane – wówczas termin wynosi dziewięćdziesiąt [90] dni przed datą rozprawy – zob. art. 228 kpc);

termin do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego (piętnaście [15] dni od dnia doręczenia wyroku, jeżeli nieobecna strona pozwana zamieszkuje w Grecji; natomiast jeżeli nieobecna strona zamieszkuje za granicą lub jej miejsce zamieszkania jest nieznane, wówczas termin wynosi sześćdziesiąt [60] dni od dnia doręczenia wyroku – zob. art. 503 kpc);

termin do wniesienia apelacji (trzydzieści [30] dni od dnia doręczenia orzeczenia, jeżeli strona wnosząca apelację zamieszkuje w Grecji; natomiast jeżeli zamieszkuje ona za granicą lub jej miejsce zamieszkania jest nieznane, wówczas termin wynosi sześćdziesiąt [60] dni od dnia doręczenia orzeczenia. Jeżeli orzeczenie nie zostanie doręczone, termin do wniesienia apelacji wynosi trzy [3] lata od dnia ogłoszenia orzeczenia – zob. art. 518 kpc);

termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania (sześćdziesiąt [60] dni, jeżeli strona wnosząca skargę zamieszkuje w Grecji; natomiast jeżeli zamieszkuje ona za granicą lub jej miejsce zamieszkania jest nieznane, wówczas termin wynosi sto dwadzieścia [120] dni – zob. art. 545 kpc);

termin do wniesienia skargi kasacyjnej (trzydzieści [30] dni od dnia doręczenia wyroku, jeżeli strona wnosząca skargę zamieszkuje w Grecji; natomiast jeżeli zamieszkuje ona za granicą lub jej miejsce zamieszkania jest nieznane, wówczas termin wynosi dziewięćdziesiąt [90] dni od dnia doręczenia wyroku. Jeżeli wyrok nie zostanie doręczony, termin do wniesienia skargi kasacyjnej wynosi trzy [3] lata od dnia ogłoszenia wyroku – zob. art. 564 kpc).

Nadto w kpc ustanowiono w szczególności terminy procesowe stosowane w odrębnych postępowaniach, takich jak postępowanie w sprawach małżeńskich (postępowanie w sprawach o rozwód, o unieważnienie małżeństwa itd.), w postępowaniu nakazowym oraz w odniesieniu do sprzeciwu od nakazu zapłaty (zob. art. 632 kpc), w sporach ze stosunku najmu, w sporach pracowniczych, w postępowaniu zabezpieczającym, w postępowaniu egzekucyjnym oraz w zakresie powództw przeciwegzekucyjnych.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Ustawa nr 1157/1981 zawiera otwarty wykaz świąt obchodzonych w Grecji. Święto to dzień, w którym nie zawiera się transakcji, a zatem święta obchodzone przez przedstawicieli poszczególnych zawodów lub służb nie są tu brane pod uwagę. Świętem w rozumieniu ustawy może być święto państwowe, kościelne lub inne święto, nawet o charakterze lokalnym lub ruchomym. Dla służby cywilnej święta są dniami wolnymi od pracy. Świętami są następujące dni: 25 marca (święto państwowe), 28 października (święto państwowe), Nowy Rok, Święto Trzech Króli (6 stycznia), Wielki Piątek, Sobota Wielkanocna, 1 maja, 15 sierpnia, Boże Narodzenie oraz drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia, Poniedziałek Zielonoświątkowy, Czysty Poniedziałek (pierwszy dzień Wielkiego Postu), Poniedziałek Wielkanocny oraz wszystkie niedziele.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Terminy procesowe uregulowano w art. 144–151 kpc. W zależności od źródła określającego długość terminu dzielą się one na: ustawowe (określone w przepisach, takie jak terminy do wytoczenia powództwa), sądowe (wyznaczone przez sąd rozpatrujący sprawę, takie jak termin do osobistego stawiennictwa stron – zob. art. 245 kpc), dylatoryjne (w odniesieniu do których sankcją za uchybienie jest odroczenie rozprawy) oraz zawite (w przypadku których sankcją za uchybienie jest wygaśnięcie prawa). Poniżej przedstawiono informacje dotyczące rozpoczęcia i zakończenia biegu terminów. Bieg terminu zostaje przerwany w razie śmierci strony. Jeżeli doręczenie pisma sądowego uruchamia bieg terminu, nowy termin zaczyna biec z chwilą ponownego doręczenia pisma następcom prawnym zmarłego. Jeżeli inne zdarzenie powoduje rozpoczęcie biegu terminu, nowy termin zaczyna biec z chwilą doręczenia odpowiedniego oświadczenia wskazanym powyżej osobom. Zawieszenie postępowania ma ten skutek w trakcie biegu terminu, że termin ulega przerwaniu, a po podjęciu postępowania biegnie on na nowo. Okresu od dnia 1 sierpnia do dnia 31 sierpnia nie uwzględnia się przy obliczaniu terminów, przed upływem których należy dokonać czynności, wymienionych w art. 147 ust. 7 kpc. Obejmują one w szczególności terminy do wytoczenia powództwa i do wniesienia sprzeciwu.

Ustawa dopuszcza możliwość przedłużania terminów nie tylko na zgodny wniosek stron, ale również za zgodą sądu. Zarówno terminy ustawowe, jak i sądowe mogą być przedłużane, pod warunkiem jednak, że przedłużenie terminu pozostaje bez uszczerbku dla praw osób trzecich. Wniosek stron o przedłużenie terminu nie wiąże sądu, który może uwzględnić wniosek częściowo lub oddalić w zależności od okoliczności danej sprawy. Oznacza to, że strony obowiązane są uzasadnić swój wniosek. Ponadto termin może zostać skrócony orzeczeniem sądowym za zgodą stron. Można skracać wszystkie terminy ustawowe, z wyjątkiem terminów do wytoczenia powództwa.

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Termin zaczyna biec w dniu następującym po dniu wystąpienia zdarzenia uruchamiającego bieg terminu (*a momento ad momentum*).

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje możliwości przedłużania ani skracania terminów w odniesieniu do pism sądowych przekazywanych lub przesyłanych pocztą lub za pośrednictwem innego podmiotu świadczącego usługi transportowe.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Dzień wystąpienia zdarzenia uruchamiającego bieg terminu można uwzględnić przy jego obliczaniu wyłącznie wówczas, gdy ustawa, wyrok sądowy lub umowa wyraźnie tak stanowi. Możliwości takiej nie ma, gdy przepis ustawy stanowi, że określony termin biegnie od dnia doręczenia. Kluczowe terminy do wniesienia apelacji, skargi kasacyjnej lub sprzeciwu zaczynają zatem biec w dniu następującym po dniu doręczenia lub opublikowania wyroku. Jeżeli jednak przewidziano, iż termin biegu terminu następuje w konkretnym dniu, dzień ten uwzględnia się przy obliczaniu terminu. Jeżeli zdarzeniem, z którym ustawa wiąże rozpoczęcie biegu terminu jest doręczenie, fakt, iż powzięto wiadomość o treści pisma sądowego, które należy doręczyć, w dowolny inny sposób, nie ma znaczenia przy obliczaniu tego terminu.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Święta nie mają wpływu na bieg terminów. Dni robocze uwzględnia się przy obliczaniu terminu wyłącznie wówczas, gdy jest to wyraźnie przewidziane (tak jak w przypadku terminu wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty).

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach lub latach, święta również pozostają bez wpływu na jego bieg, chyba że przepisy prawa wyraźnie stanowią, iż termin jest określony w dniach roboczych.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Termin oznaczony w latach kończy się z upływem tego dnia w ostatnim roku, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu. Należy mieć na uwadze, że przy obliczaniu terminu nie ma znaczenia, czy podczas biegu terminu przypada rok przestępny.

Termin oznaczony w miesiącach kończy się z upływem tego dnia w ostatnim miesiącu, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu. Jeżeli taki dzień nie występuje w ostatnim miesiącu terminu, wówczas koniec terminu przypada na ostatni dzień tego miesiąca. Należy mieć na uwadze, że liczba dni w każdym miesiącu nie ma znaczenia przy obliczaniu terminu.

Termin półroczny jest równy sześciu (6) miesiącom, natomiast termin półmiesięczny jest równy piętnastu (15) dniom.

Termin oznaczony w tygodniach kończy się z upływem tego dnia w ostatnim tygodniu, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, tj. jeżeli zdarzenie miało miejsce w poniedziałek, termin tygodniowy upływa w kolejny poniedziałek.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Jeżeli koniec terminu przypada na sobotę, niedzielę, święto lub dzień wolny od pracy, wówczas upływ terminu nastąpi w pierwszym dniu roboczym następującym po tym dniu.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Ustawa dopuszcza możliwość przedłużania terminów nie tylko na zgodny wniosek stron, ale również za zgodą sądu. Zarówno terminy ustawowe, jak i sądowe mogą być przedłużane, pod warunkiem jednak, że przedłużenie terminu pozostaje bez uszczerbku dla praw osób trzecich. Wniosek o przedłużenie terminu nie wiąże sądu, który może uwzględnić wniosek częściowo lub oddalić w zależności od okoliczności danej sprawy.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Termin do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego (piętnaście [15] dni od dnia doręczenia wyroku, jeżeli nieobecna strona zamieszkuje w Grecji; natomiast jeżeli nieobecna strona zamieszkuje za granicą lub jej miejsce zamieszkania jest nieznane, wówczas termin wynosi sześćdziesiąt [60] dni od dnia doręczenia wyroku – zob. art. 503 kpc).

Termin do wniesienia apelacji ustanowiono w art. 518 ust. 1 kpc. Jeżeli strona wnosząca apelację zamieszkuje w Grecji, termin ten wynosi trzydzieści (30) dni, natomiast jeżeli zamieszkuje ona za granicą lub jeżeli jej miejsce zamieszkania jest nieznane, wówczas wynosi on sześćdziesiąt (60) dni. Termin ten nie dotyczy osób, które przebywają za granicą tymczasowo (podróż turystyczna, kilkudniowy wyjazd w określonym celu), lecz które zamieszkują tam przez pewien czas w związku z zatrudnieniem lub swoim stanem cywilnym.

Termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania (sześćdziesiąt [60] dni, jeżeli strona skarżąca zamieszkuje w Grecji; natomiast jeżeli strona zamieszkuje ona za granicą lub jej miejsce zamieszkania jest nieznane, wówczas termin wynosi sto dwadzieścia [120] dni – zob. art. 545 kpc).

Termin do wniesienia skargi kasacyjnej (trzydzieści [30] dni od dnia doręczenia wyroku, jeżeli strona skarżąca zamieszkuje w Grecji; natomiast zamieszkuje ona za granicą lub jej miejsce zamieszkania jest nieznane, wówczas termin wynosi dziewięćdziesiąt [90] dni od dnia doręczenia wyroku. Jeżeli wyrok nie został doręczony, termin do wniesienia skargi kasacyjnej wynosi trzy [3] lata od dnia opublikowania wyroku – zob. art. 564 kpc).

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Zgodnie z prawem greckim ochrona sądowa obejmuje – niezależnie od charakteru sporu – stałą oraz tymczasową ochronę sądową. W sprawie niecierpiącej zwłoki lub gdy zachodzi konieczność zapobieżenia bezpośredniemu zagrożeniu sąd może zastosować środki zabezpieczające lub chroniące dane prawo lub środki zmierzające do uregulowania danej sytuacji, jak również zmienić lub uchylić takie środki. Sprawy takie rozpoznawane są w postępowaniu uproszczonym (art. 682–738 kpc). W przypadku sprawy niecierpiącej zwłoki sąd, dążąc do szybkiego załatwienia sprawy oraz respektując prawo strony do bycia wysłuchanym, może wyznaczyć termin i miejsce rozpoznania wniosku o wydanie zarządzenia tymczasowego. Sąd ma zatem swobodę w zakresie określania sposobu i terminów wzywania stron do stawiennictwa nawet w odniesieniu do osób zamieszkujących za granicą lub tych, których miejsce zamieszkania jest nieznane. Termin rozprawy można również wyznaczyć na niedzielę lub święto. Powyższe terminy mają zastosowanie we wszystkich postępowaniach cywilnych z wyjątkiem postępowania zabezpieczającego, przy czym terminów tych nie można przedłużać.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Prawo greckie nie zna takiej regulacji.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Uchybienie terminów do dokonania określonej czynności przez organ sądowy nie wywołuje skutków procesowych. Uchybienie terminu, przed upływem których należy dokonać czynności skutkuje utratą uprawnienia, natomiast uchybienie terminu przygotowującego wywołuje inne skutki, takie jak np. niedopuszczalność rozprawy (zob. art. 271 ust. 1 kpc).

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Przywrócenie terminu jest środkiem ochrony prawnej zagwarantowanym w konstytucji, pozwalającym stronie, która – z uwagi na działanie siły wyższej albo złą wiarę strony przeciwnej – uchyliła terminowi, wnieść o przywrócenie tego terminu.

W wyjątkowych sytuacjach złożenie takiego wniosku nie będzie możliwe. Chodzi o sytuacje, w których wniosek opiera się na: a) błędzie umocowanego adwokata lub przedstawiciela ustawowego wnioskodawcy; b) okolicznościach faktycznych, które sąd uwzględnił już w toku rozpoznawania wniosku o przedłużenie lub odroczenie terminu, aby takie przedłużenie lub odroczenie przyznać. We wniosku należy wskazać i udowodnić przyczyny uchybienia terminu oraz wskazać czynność, której zaniechano, względnie stwierdzić, iż została dokonana. Wniosek o przywrócenie terminu rozpoznaje się w terminie trzydziestu (30) dni od dnia usunięcia przeszkody wywołanej siłą wyższą lub zgłoszenia działania w złej wierze, przy czym nie można zastosować nowego terminu, jeżeli powyższy termin nie zostanie dotrzymany z jakiegokolwiek przyczyny (zob. art. 152–158 kpc).

W wyjątkowych sytuacjach złożenie takiego wniosku nie będzie możliwe. Chodzi o sytuacje, w których wniosek opiera się na: a) błędzie umocowanego adwokata lub przedstawiciela ustawowego wnioskodawcy; b) okolicznościach faktycznych, które sąd uwzględnił już w toku rozpoznawania wniosku o przedłużenie lub odroczenie terminu, aby takie przedłużenie lub odroczenie przyznać. We wniosku należy wskazać i udowodnić przyczyny uchybienia terminu oraz wskazać czynność, której zaniechano, względnie stwierdzić, iż została dokonana. Wniosek o przywrócenie terminu rozpoznaje się w terminie trzydziestu (30) dni od dnia usunięcia przeszkody wywołanej siłą wyższą lub zgłoszenia działania w złej wierze, przy czym nie można zastosować nowego terminu, jeżeli powyższy termin nie zostanie dotrzymany z jakiegokolwiek przyczyny (zob. art. 152–158 kpc).

Ostatnia aktualizacja: 20/06/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Terminy proceduralne - Francja

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

Oprócz terminów procesowych *sensu stricto* (*délais de procédure*) w prawie francuskim wyróżnia się terminy przedawnienia (*délais de prescription*) oraz terminy prekluzyjne (*délais de forclusion*).

Upływ terminu przedawnienia (*délais de prescription*) prowadzi do nabycia przez daną osobę prawa do danego składnika majątku (przedawnienie nabywcze, *prescription acquisitive*) lub do utraty przez uprawnionego przysługującego mu prawa w wyniku jego niewykonywania (przedawnienie umarzające, *prescription extinctive*). Bieg terminów przedawnienia można zawiesić lub przerwać.

Terminy prekluzyjne (*délais de forclusion*) ograniczają czas przeznaczony na wykonanie uprawnienia. Odpowiadają instytucji znanej w angielskim prawie zwyczajowym pod nazwą *limitation of action*. Nie można zawiesić biegu terminów prekluzyjnych. Co do zasady nie można również przerwać ich biegu, chociaż zgodnie z art. 2241 i 2244 kodeksu cywilnego dokonanie określonych czynności, takich jak wezwanie do stawienia się przed sądem, zajęcie lub zastosowanie innego środka egzekucyjnego, powoduje przerwanie biegu tych terminów.

Terminy procesowe (*délais de procédure*) mają zastosowanie w postępowaniu sądowym od chwili jego wszczęcia. Wyróżnia się terminy ustawowe oraz sądowe. W odróżnieniu od terminów prekluzyjnych nie powodują one wygaśnięcia prawa do wykonania uprawnienia. Nie można zawiesić ani przerwać ich biegu.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami następujące dni są dniami ustawowo wolnymi od pracy:

niedziele;

1 stycznia;

Poniedziałek Wielkanocny;

1 maja;

8 maja;

Wniebowstąpienie Pańskie;

Poniedziałek Zielonoświątkowy;

14 lipca;

Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny (15 sierpnia);

Wszystkich Świętych (1 listopada);

11 listopada;

Boże Narodzenie (25 grudnia).

Na niektórych obszarach (w departamentach (*départements*) oraz wspólnotach terytorialnych (*communautés territoriales*)) wprowadzono dni ustawowo wolne od pracy w celu upamiętnienia zniesienia niewolnictwa: 27 maja – Gwadelupa, 10 czerwca – Gujana Francuska, 22 maja – Martynika, 20 grudnia – Reunion oraz 27 kwietnia – Majotta.

W departamentach Alzacji-Mozeli 26 grudnia i Wielki Piątek są dniami ustawowo wolnymi od pracy.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Od wejścia w życie ustawy nr 2008-561 z dnia 17 czerwca 2008 r. (zawierającej przepisy przejściowe) termin przedawnienia umarzającego na mocy przepisów ogólnych wynosi pięć lat (wcześniej wynosił on 30 lat).

Istnieje jednak szereg wyjątków od tej reguły, w szczególności w przypadku roszczeń dotyczących odpowiedzialności cywilnej z tytułu zdarzenia powodującego uszczerbek na zdrowiu, w przypadku których termin przedawnienia wynosi 10 lat od dnia, w którym uszczerbek został uznany za trwały lub doszło do jego pogłębienia, lub roszczeń dotyczących praw majątkowych do nieruchomości, które przedawniają się po upływie 30 lat.

Długość terminów prekluzyjnych oraz terminów procesowych różni się w zależności od przedmiotu i trybu postępowania.

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

W przypadku terminów procesowych art. 640 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że jeżeli danej czynności należy dokonać lub danej formalności należy dopełnić w wyznaczonym terminie, termin taki oblicza się od dnia, w którym dokonano czynności, nastąpiło zdarzenie, wydano orzeczenie lub dokonano doręczenia, czego skutkiem było rozpoczęcie biegu terminu.

W odniesieniu do terminów przedawnienia i terminów prekluzyjnych zastosowanie mają te same przepisy z zastrzeżeniem przepisów szczególnych.

Przykładowo zgodnie z art. 2226 kodeksu cywilnego roszczenia dotyczące odpowiedzialności cywilnej z tytułu uszczerbku na zdrowiu przedawniają się w terminie 10 lat od dnia ujawnienia się pierwotnego uszczerbku na zdrowiu lub jego pogłębienia.

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Zgodnie z art. 664-1 kodeksu postępowania cywilnego w przypadku doręczenia pisma sądowego przez komornika sądowego (*huissier de justice*) za datę doręczenia uznaje się dzień doręczenia właściwego w miejscu zamieszkania lub miejscu pobytu adresata lub dzień sporządzenia protokołu – przez komornika sądowego – zawierającego wykaz czynności podjętych w celu odnalezienia adresata. W przypadku doręczenia pisma sądowego drogą elektroniczną za datę doręczenia uznaje się dzień przekazania pisma sądowego adresatowi.

W przypadku doręczenia pisma sądowego pocztą na podstawie art. 668 i 669 kodeksu postępowania cywilnego za datę doręczenia uznaje się: w przypadku nadawcy – datę nadania, a w przypadku adresata – datę odbioru przesyłki. Za datę nadania uznaje się datę stempla pocztowego, którym opatrzone przesyłkę w placówce pocztowej. Za datę odbioru uznaje się datę potwierdzenia odbioru (*récipissé*) lub pokwitowania (*émargement*) przez adresata.

W przypadku doręczenia pisma sądowego przesyłką poleconą za potwierdzeniem odbioru (*avis de réception*) za datę odbioru uznaje się datę wpisaną przez pracownika poczty w chwili doręczenia przesyłki adresatowi.

W drodze wyjątku art. 647-1 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że za datę doręczenia pisma w zbiorowości zamorskiej, Nowej Kaledonii lub za granicą uznaje się – w odniesieniu do nadawcy – datę nadania pisma przez komornika sądowego lub sekretariat sądu (*greffe*) lub, w przypadku braku takiej daty, datę odbioru przez właściwą prokuraturę (*parquet*).

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Na podstawie art. 641 kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli termin jest oznaczony w dniach, przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym dokonano czynności, nastąpiło zdarzenie, wydano orzeczenie lub dokonano doręczenia, czego skutkiem było rozpoczęcie biegu terminu.

Sposób doręczenia nie wpływa na moment rozpoczęcia biegu terminu. Jeżeli pismo sądowe nie zostanie doręczone osobiście, określone przepisy umożliwiają jednak przesunięcie rozpoczęcia biegu terminu do dnia, w którym adresat zostanie faktycznie powiadomiony o piśmie sądowym lub w którym na jego podstawie zostaną zastosowane środki egzekucyjne.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Zgodnie z art. 642 kodeksu postępowania cywilnego termin, który upłynąłby w sobotę, niedzielę lub dzień ustawowo wolny od pracy, zostaje przedłużony do pierwszego kolejnego dnia roboczego.

Terminy biegną zatem w niedziele i dni ustawowo wolne od pracy, lecz zostają przedłużone, gdyby miały upłynąć w sobotę, niedzielę lub inny dzień ustawowo wolny od pracy.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Na podstawie art. 641 kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach lub latach, upływa on w tym dniu ostatniego miesiąca lub ostatniego roku, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym dokonano czynności, nastąpiło zdarzenie, wydano orzeczenie lub dokonano doręczenia, czego skutkiem było rozpoczęcie biegu terminu. Jeżeli taki dzień nie występuje w ostatnim miesiącu, wówczas koniec terminu przypada ostatniego dnia tego miesiąca.

Jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach i dniach, najpierw liczy się miesiące, a następnie dni.

Zasada ustanowiona w art. 642 kodeksu postępowania cywilnego (zob. poprzednie pytanie) ma zastosowanie do wszystkich terminów – oznaczonych zarówno w dniach, miesiącach, jak i latach.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Jak wyjaśniono powyżej, zgodnie z art. 642 kodeksu postępowania cywilnego wszystkie terminy upływają ostatniego dnia o godz. 24:00, chyba że następuje przedłużenie terminu z uwagi na fakt, że w przeciwnym razie upłynąłby on w sobotę, niedzielę lub dzień ustawowo wolny od pracy.

Jak wyjaśniono powyżej, bieg wszystkich terminów rozpoczyna się w dniu, w którym dokonano czynności, nastąpiło zdarzenie, wydano orzeczenie lub dokonano doręczenia, czego skutkiem było rozpoczęcie biegu terminu.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Jak wyjaśniono powyżej, termin, który upłynąłby w sobotę, niedzielę lub dzień ustawowo wolny od pracy, zostaje przedłużony do pierwszego kolejnego dnia roboczego.

Moment rozpoczęcia biegu terminu musi być bezwzględnie ustalony lub możliwy do ustalenia. W razie wątpliwości może on zostać ustalony przez sąd.

Przedłużenie terminu do pierwszego kolejnego dnia roboczego jest możliwe niezależnie od przedmiotu i trybu postępowania.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Na podstawie art. 643 kodeksu postępowania cywilnego w przypadku wytoczenia powództwa przed sąd mający siedzibę we Francji metropolitalnej terminy stawiennictwa (*comparution*), wniesienia środka odwoławczego (*appel*), wniesienia sprzeciwu (*opposition*), wniesienia skargi o wznowienie postępowania (*révision*) oraz wniesienia skargi kasacyjnej (*recours en cassation*) podlegają przedłużeniu:

o jeden miesiąc w przypadku osób zamieszkujących w departamencie zamorskim, na terytorium zamorskim lub w zbiorowości zamorskiej;

o dwa miesiące w przypadku osób zamieszkujących w państwie trzecim.

Na podstawie art. 644 kodeksu postępowania cywilnego w przypadku wytoczenia powództwa przed sąd mający siedzibę we wskazanej w tym kodeksie zamorskiej wspólnocie terytorialnej terminy stawiennictwa, wniesienia zwyczajnego środka zaskarżenia, wniesienia sprzeciwu oraz wniesienia skargi o wznowienie postępowania podlegają przedłużeniu:

o jeden miesiąc w przypadku osób niezamieszkujących we wspólnocie terytorialnej, dla której właściwy jest sąd mający w tym miejscu siedzibę;

o dwa miesiące w przypadku osób zamieszkujących w państwie trzecim.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Na podstawie art. 538 kodeksu postępowania cywilnego termin wniesienia środka odwoławczego co do zasady wynosi jeden miesiąc w postępowaniu procesowym lub piętnaście dni w postępowaniu nieprocesowym. W szeregu innych przepisów ustanowiono jednak wyjątki od tej zasady. Przykładowo termin wniesienia środka odwoławczego wynosi piętnaście dni w przypadku postanowień w przedmiocie środka tymczasowego (*ordonnances de référé*), orzeczeń wydawanych przez sędziego przeprowadzającego postępowanie egzekucyjne (*décisions du juge de l'exécution*), postanowień wydawanych przez sędziego rozpoznającego sprawy rodzinne (*ordonnances du juge aux affaires familiales*), orzeczeń wydawanych przez sędziego do spraw małoletnich (*décisions du juge des enfants*) w sprawach dotyczących wsparcia edukacyjnego itd.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

W sprawach niecierpiących zwłoki sąd może skrócić termin stawiennictwa oraz wezwać strony do stawiennictwa w wyznaczonym dniu na rozprawę co do istoty sprawy. Z drugiej strony sąd może przesunąć termin rozpoznania sprawy na późniejszą datę, aby umożliwić stronom stawiennictwo.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Na podstawie art. 647 kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby skorzystać z przedłużenia terminu, zostaje jej osobiście doręczone w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z takiego przedłużenia, zastosowanie będą miały wyłącznie terminy obowiązujące osoby zamieszkujące w danym miejscu.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Upływ terminu przedawnienia lub terminu prekluzyjnego powoduje wygaśnięcie prawa do wykonania uprawnienia oraz niedopuszczalność wytoczenia powództwa; a zatem pozew wniesiony w takich okolicznościach zostaje uznany za niedopuszczalny bez badania istoty sprawy.

W przypadku ustawowego lub sądowego terminu procesowego sankcje z tytułu uchybienia różnią się w zależności od roli terminu oraz charakteru czynności, której dotyczą. Uchybienie terminu stawiennictwa powoduje nieważność wyroku wydanego przed upływem terminu, jeżeli pozwany nie stawiał się przed sądem. Niedokończenie należytej staranności przez strony co do zasady skutkuje skreśleniem sprawy z wokandy (*radiation*). Niedokończenie czynności procesowej w wyznaczonym terminie skutkuje bezskutecznością tej czynności.

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Nie są dostępne żadne środki ochrony prawnej uchylające skutki wygaśnięcia prawa do wykonania uprawnienia, jeżeli wygaśnięcie jest skutkiem prawnym upływu terminu przedawnienia lub terminu prekluzyjnego.

Jeżeli ustawa tak stanowi, sąd może jednak umożliwić stronie częściowe uchylenie się od skutków prekluzji wynikającej z uchybienia terminu. Art. 540 kodeksu postępowania cywilnego umożliwia częściowe uchylenie się od skutków prekluzji wynikającej z uchybienia terminu wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego lub wniesienia środka zaskarżenia od wyroku uznanego za wydany po przeprowadzeniu rozprawy (*jugement contradictoire*), jeżeli strona – nie ze swojej winy – nie dowiedziała się o wydaniu wyroku wystarczająco wcześniej, aby móc wnieść środek zaskarżenia, lub nie mogła dokonać tego rodzaju czynności.

Orzeczenie sądu uznające czynność procesową za bezskuteczną podlega zaskarżeniu; istnieje również możliwość wniesienia wniosku o uchylenie orzeczenia (*rétractation*). Ponadto tego rodzaju bezskuteczność powoduje umorzenie toczącego się postępowania, pozostaje jednak bez uszczerbku dla prawa do wytoczenia powództwa. Można zatem wytoczyć nowe powództwo, o ile nie istnieje żadna przeszkoda uniemożliwiająca wszczęcie postępowania, w szczególności upływ terminu przedawnienia.

Nie istnieje możliwość zaskarżenia postanowienia o skreśleniu sprawy z wokandy. Skreślenie pozostaje jednak bez uszczerbku dla samego postępowania.

Doręczenie wezwania do stawiania się przed sądem powoduje trwałe przerwanie biegu terminów przedawnienia lub terminów prekluzyjnych. Skreślenie sprawy z wokandy powoduje zawieszenie postępowania, postępowanie można jednak podjąć po dopełnieniu formalności w postaci złożenia wniosku o ponowne wpisanie sprawy na wokandę.

Łącza do powiązanych stron internetowych

 [Strona internetowa Legifrance – kodeks postępowania cywilnego \(w języku francuskim\)](#)

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Terminy proceduralne - Chorwacja

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

W Republice Chorwacji terminy w postępowaniu cywilnym są uregulowane w przepisach art. 111–114 kodeksu postępowania cywilnego (Zakon o parničnom postupku) (Dziennik Urzędowy Republiki Chorwacji [Narodne Novine, NN] nr 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 oraz 89/14, zwanego dalej „ZPP”).

Termin oznacza konkretny okres, w którym można dokonać czynności procesowej lub przed którego upływem nie można dokonać takiej czynności.

W chorwackim prawie procesowym wyróżnia się kilka rodzajów terminów:

- terminy ustawowe (*zakonske*) i sądowe (*sudske*) – długość terminów ustawowych określona jest w prawie i nie może zostać zmieniona przez sąd ani przez strony, zaś długość terminów sądowych określa sąd według własnego uznania w każdej sprawie z osobna w zakresie swoich kompetencji;
- terminy, których przedłużenie jest możliwe, (*produžive*) i terminy, których przedłużenie jest niemożliwe, (*neprodužive*) – terminy ustawowe nie mogą zostać przedłużone, natomiast terminy sądowe mogą zostać przedłużone, lecz wyłącznie na wniosek osoby zainteresowanej oraz pod warunkiem istnienia uzasadnionych podstaw przedłużenia terminu (art. 111 akapit drugi ZPP);
- terminy subiektywne (*subjektivne*) i obiektywne (*objektivne*) – terminy subiektywne są to terminy, których bieg rozpoczyna się w zależności od tego, kiedy osoba upoważniona dowiedziała się o zdarzeniu istotnym dla obliczenia terminu, zaś terminy obiektywne liczy się od momentu zaistnienia danego faktu, bez względu na to, kiedy osoba upoważniona dowiedziała się o nim;
- terminy prekluzyjne (*prekluzivne*) i instrukcyjne (*instruktivne*) – uchybienie terminu prekluzyjnego powoduje utratę prawa do dokonania czynności procesowej w późniejszym terminie, zaś uchybienie terminu instrukcyjnego nie wywołuje szkodliwych skutków i nie uniemożliwia dokonania czynności procesowej w późniejszym terminie;
- terminy minimalne (*dilatorne*) i terminy na dobrowolne zaspokojenie roszczeń (*paricijske*) – terminy minimalne oznaczają, że nie można dokonać czynności procesowej przed upływem określonego czasu, zaś terminy na dobrowolne zaspokojenie roszczeń oznaczają, że przed upływem takiego terminu sąd nie może dokonać określonej czynności;
- terminy materialne (*građanskopravne*) i procesowe (*procesnopravne*) – terminy materialne oznaczają terminy na uzyskanie praw lub wypełnienie obowiązków wynikających z przepisów prawa cywilnego materialnego, zaś terminy procesowe oznaczają terminy na uzyskanie praw lub wypełnienie obowiązków wynikających z przepisów prawa (cywilnego) procesowego.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

W Republice Chorwacji wykaz dni wolnych od pracy zawiera ustawa o świętach, dniach pamięci i dniach wolnych od pracy w Republice Chorwacji (Zakon o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj) (NN nr 33/96, 96/01, 13/02, 136/02, 112/05, 59/06, 55/08, 74/11, 130/11).

Dni ustawowo wolne od pracy w Republice Chorwacji są następujące:

- 1 stycznia – Nowy Rok;
- 6 stycznia – Święto Trzech Króli;
- Niedziela Wielkanocna i Poniedziałek Wielkanocny;
- Boże Ciało;
- 1 maja – Święto Pracy;
- 22 czerwca – Dzień Walki z Faszyzmem;
- 25 czerwca – Dzień Państwowości;
- 5 sierpnia – Dzień Zwycięstwa i Dumy Państwowej oraz Dzień Obrońców Chorwacji;
- 15 sierpnia – Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny;
- 8 października – Dzień Niepodległości;
- 1 listopada – Wszystkich Świętych;
- 25 grudnia – Boże Narodzenie;
- 26 grudnia – drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia / Dzień św. Szczepana.

W Republice Chorwacji święta państwowe są dniami wolnymi od pracy.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Terminy oznacza się w dniach, miesiącach i latach.

Zasady dotyczące oznaczania terminów dotyczą wszystkich terminów. Terminy liczy się w dobach, od północy do północy (*computatio civilis, a die ad diem*), a nie od danej chwili do danej chwili, licząc godziny i minuty (*computation naturalis, a momento ad momentum*). Więcej informacji na temat ogólnych przepisów podano w odpowiedzi do pkt 1.

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Bieg terminu oblicza się od momentu wszczęcia postępowania lub dokonania innej czynności (np. doręczenia, zawiadomienia). Terminy oznaczone w dniach nie obejmują daty rozpoczęcia biegu terminu. Pierwszym dniem terminu oznaczonego w dniach jest zatem pierwszy kolejny dzień.

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Zgodnie z ogólną zasadą doręczeń dokonuje się w dni robocze od 7:00 do 20:00, na adres zamieszkania lub miejsca pracy osoby, której należy doręczyć pismo sądowe, lub do sądu, jeżeli znajduje się ona w tym miejscu. Wyjątkiem od powyższej zasady, zgodnie z którą doręczeń dokonuje się w dni robocze od 7:00 do 20:00, są doręczenia pocztą lub za pośrednictwem notariusza.

Doręczenia mogą odbywać się również w innym czasie i miejscu za zgodą osoby, której należy doręczyć pismo sądowe.

Jeżeli sąd uzna to za konieczne, może zarządzić doręczenie pisma sądowego pod inny adres lub w dowolnym innym terminie. W przypadku takiej formy doręczenia osoba, której doręcza się pismo, musi otrzymać odpis zarządzenia sądu, na podstawie którego dokonano doręczenia. Zarządzenie nie musi zawierać uzasadnienia.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, nie obejmuje on dnia doręczenia pisma sądowego lub zawiadomienia ani dnia wystąpienia zdarzenia powodującego rozpoczęcie biegu terminu. Bieg terminu rozpoczyna się w pierwszym kolejnym dniu.

Przykładowo jeżeli zdarzenie, od którego należy liczyć bieg 15-dniowego terminu, miało miejsce w dniu 5 lutego, ten 15-dniowy termin upływa o północy w dniu 20 lutego.

W związku z tym termin nie jest oznaczany od dnia zdarzenia (*dies a quo*), ale od kolejnego dnia.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, wskazana liczba dni odnosi się do dni kalendarzowych. Jeżeli jednak ostatni dzień terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, w niedzielę lub w dowolny inny dzień, w którym sąd jest zamknięty, termin taki kończy się z upływem pierwszego kolejnego dnia roboczego.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Terminy oznaczone w miesiącach lub latach kończą się z upływem dnia w ostatnim miesiącu lub roku, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu.

Jeżeli taki dzień nie występuje w ostatnim miesiącu, termin upływa ostatniego dnia tego miesiąca.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Zob. pkt 8.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Tak.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Termin wyznaczony przez sąd może zostać przedłużony tylko raz na wniosek osoby zainteresowanej i pod warunkiem istnienia uzasadnionych przesłanek przedłużenia terminu.

Wniosek należy złożyć przed upływem terminu, którego przedłużenie jest przedmiotem wniosku.

Od orzeczenia przedłużającego termin nie można się odwołać.

Przedłużony termin rozpoczyna bieg w pierwszym kolejnym dniu po upływie terminu, którego przedłużenie było przedmiotem wniosku.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Strony mogą wnieść apelację od wyroku wydanego przez sąd pierwszej instancji w terminie piętnastu dni od daty doręczenia odpisu wyroku, chyba że ustawa przewiduje inny termin. W sporach dotyczących czeków i weksli termin wynosi osiem dni.

Ponadto w postępowaniach w przedmiocie drobnych roszczeń, w postępowaniach przed sądami gospodarczymi i w sporach związanych z zatrudnieniem termin na wniesienie środka zaskarżenia wynosi osiem dni.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Termin wyznaczony przez sąd może zostać przedłużony tylko raz na wniosek osoby zainteresowanej i pod warunkiem istnienia uzasadnionych przesłanek przedłużenia terminu.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Przepisy prawa cywilnego procesowego w Republice Chorwacji nie przewidują przedłużenia terminu z uwagi na miejsce zamieszkania stron.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Skutki zależą od charakteru prawnego terminów, tj. jeżeli w przypadku terminów ustawowych, których nie można przedłużyć, strona nie dokona czynności procesowej w określonym terminie, uchybienie takiego terminu powoduje utratę prawa dokonania tej czynności procesowej w późniejszym terminie.

Są jednak terminy, których uchybienie nie skutkuje utratą prawa dokonania czynności w późniejszym terminie – są to tzw. terminy instrukcyjne.

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Jeżeli strona nie stawia się na rozprawie lub uchybi terminowi dokonania czynności w postępowaniu i z tego powodu utraci prawo dokonania tej czynności, sąd może zezwolić tej stronie, na jej wniosek, na dokonanie tej czynności w późniejszym terminie (wniosek o przywrócenie terminu), jeżeli uzna, że uchybienie nastąpiło z uzasadnionych przyczyn.

Wniosek należy złożyć w terminie ośmiu dni od dnia, w którym ustała przyczyna uchybienia; jeżeli strona dowiedziała się o uchybieniu później, okres ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o uchybieniu. Po upływie dwóch miesięcy od dnia uchybienia nie można złożyć wniosku o przywrócenie terminu.

Ostatnia aktualizacja: 23/08/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Terminy proceduralne - Litwa

1 Jakiego rodzaju terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

W kodeksie cywilnym (Civilinis kodeksas) przewidziano ogólny termin przedawnienia oraz krótsze terminy przedawnienia. Wyróżnia się terminy zawite, początkowe oraz końcowe.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Niedziele;

1 stycznia: Nowy Rok;

16 lutego: Święto Odrodzenia Państwa Litewskiego;

11 marca: Święto Odzyskania Niepodległości przez Litwę;

Niedziela Wielkanocna i Poniedziałek Wielkanocny (zgodnie z tradycją zachodnią);

1 maja: Międzynarodowe Święto Pracy;

pierwsza niedziela maja: Dzień Matki;

pierwsza niedziela czerwca: Dzień Ojca;

24 czerwca: przesilenie letnie, Dzień św. Jana;

6 lipca: Święto Państwowości (Dzień Koronacji Króla Mendoga);

15 sierpnia: Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny;

1 listopada: Wszystkich Świętych;

24 grudnia: Wigilia;

25 i 26 grudnia: Boże Narodzenie.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Termin ustawowy, umowny lub sądowy oznacza się poprzez wskazanie konkretnej daty lub też oznacza się w latach, miesiącach, tygodniach, dniach lub godzinach.

Termin można również oznaczyć poprzez wskazanie zdarzenia przyszłego i pewnego. Wyróżnia się terminy zawite, początkowe oraz końcowe. Termin zawity jest to termin, który może zostać przywrócony przez sąd nawet po jego upływie, pod warunkiem że terminowi takiemu uchybiono z ważnych przyczyn. Termin początkowy jest to termin, po upływie którego na podstawie przepisów prawa cywilnego powstaje określone uprawnienie lub określony obowiązek. Termin końcowy jest to termin, po upływie którego na podstawie przepisów prawa cywilnego wygasa określone uprawnienie lub określony obowiązek. Terminy końcowe nie mogą zostać przywrócone przez sąd powszechny ani przez sąd arbitrażowy.

Ogólny termin przedawnienia wynosi dziesięć lat.

W przepisach litewskich ustanowiono krótsze terminy przedawnienia w odniesieniu do określonych rodzajów roszczeń.

Krótszy, miesięczny termin przedawnienia ma zastosowanie do roszczeń powstałych w toku postępowania o udzielenie zamówienia.

Krótszy, trzymiesięczny termin przedawnienia ma zastosowanie do roszczeń o stwierdzenie nieważności uchwał organów podmiotu prawnego.

Krótszy, sześciomiesięczny termin przedawnienia ma zastosowanie do:

roszczeń dotyczących egzekucji kar (grzywny, odsetek za zwłokę);

roszczeń dotyczących wad rzeczy sprzedanych.

Krótszy, sześciomiesięczny termin przedawnienia ma zastosowanie do roszczeń wynikających ze stosunków między przedsiębiorstwami transportowymi a ich klientami w odniesieniu do przesyłek wysyłanych na terytorium Litwy, natomiast roczny termin przedawnienia ma zastosowanie do przesyłek wysyłanych za granicę.

Krótszy, roczny termin przedawnienia ma zastosowanie do roszczeń ubezpieczeniowych.

Krótszy, trzyletni termin przedawnienia ma zastosowanie do roszczeń odszkodowawczych, w tym roszczeń odszkodowawczych wynikających z niewłaściwej jakości produktów.

Krótszy, pięcioletni termin przedawnienia ma zastosowanie do roszczeń z tytułu egzekucji odsetek i innych okresowych płatności.

Roszczenia z tytułu wadliwego wykonania dzieła podlegają krótszym terminom przedawnienia.

Roszczenia z tytułu przewozu ładunku, pasażerów i bagażu podlegają terminom przedawnienia określonym w kodeksach (ustawach) mających zastosowanie do konkretnych rodzajów transportu.

Terminu przedawnienia lub zasady obliczania tego rodzaju terminu nie można zmienić na podstawie umowy zawartej między stronami.

Termin przedawnienia nie ma zastosowania do:

1) roszczeń z tytułu naruszenia dóbr osobistych o charakterze niemajątkowym, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie;

2) roszczeń deponentów o wypłatę depozytów złożonych w banku lub innej instytucji kredytowej;

3) innych roszczeń odszkodowawczych wynikających z następujących przestępstw wymienionych w [kodeksie karnym \(Baudžiamasis kodeksas\)](#):

1) ludobójstwa (art. 99);

2) traktowania osób w sposób zakazany na mocy prawa międzynarodowego (art. 100);

3) zabójstwa osób chronionych na mocy międzynarodowego prawa humanitarnego (art. 101);

4) deportacji lub przesiedlenia osób cywilnych (art. 102);

5) spowodowania uszkodzenia ciała osób chronionych na mocy międzynarodowego prawa humanitarnego, ich torturowania lub innego rodzaju niehumanitarnego traktowania (art. 103);

6) przymusowego wykorzystywania osób cywilnych lub jeńców wojennych w siłach zbrojnych wroga (art. 105);

7) zniszczenia chronionych przedmiotów lub grabieży narodowych dóbr kultury (art. 106);

8) napaści (art. 110);

9) niedozwolonych ataków zbrojnych (art. 111);

10) stosowania zakazanych środków walki (art. 112);

11) niedopełnienia obowiązków dowódcy;

12) przypadków określonych w innych ustawach i innych roszczeń.

Terminy mające zastosowanie do rozpatrywania spraw cywilnych. Sąd musi rozpatrzyć sprawę cywilną bez zbędnej zwłoki, unikać przewlekłości i zapewnić, by sprawa cywilna została rozpoznana na jednej rozprawie.

W przypadku niektórych kategorii spraw cywilnych termin na rozpoznanie sprawy może zostać określony w przepisach prawa. Jeżeli sąd pierwszej instancji nie dokona czynności procesowej wymaganej na podstawie kodeksu cywilnego, strona postępowania mająca interes w dokonaniu tej czynności jest uprawniona do zwrócenia się do sądu drugiej instancji o wyznaczenie terminu jej dokonania. Wniosek musi zostać złożony za pośrednictwem sądu rozpatrującego sprawę, który ma obowiązek rozstrzygnąć o dopuszczalności wniosku nie później niż w dniu roboczym następującym po dniu wpływu tego wniosku. Jeżeli sąd, który nie dokonał czynności procesowej, co stało się podstawą złożenia wniosku, dokona przedmiotowych czynności w terminie siedmiu dni roboczych od dnia wpływu wniosku, uznaje się, że strona wycofała wniosek. W przeciwnym razie wniosek zostaje przekazany sądowi drugiej instancji w terminie siedmiu dni roboczych od dnia jego wpływu. Co do zasady tego rodzaju wnioski są rozpatrywane w postępowaniu pisemnym, w którym nie powiadamia się stron o terminie i miejscu posiedzenia ani nie wzywa się ich do uczestnictwa w tym posiedzeniu. Sąd drugiej instancji musi rozpatrzyć wniosek w terminie siedmiu dni roboczych od dnia wpływu wniosku. Prezes sądu drugiej instancji, przewodniczący wydziału cywilnego lub wyznaczony przez nich sędzia musi rozpatrzyć wniosek i wydać w jego przedmiocie postanowienie. Wydanego postanowienia nie można zaskarżyć w drodze wniesienia zażalenia (*atskirasis skundas*).

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Bieg terminu rozpoczyna się o godz. 0:00 dnia następującego po dniu kalendarzowym lub po dniu wystąpienia zdarzenia, które wyznacza rozpoczęcie jego biegu, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Wszelkie pisemne oświadczenia i powiadomienia nadane pocztą, telegrafem lub przekazane za pośrednictwem innych środków łączności przed północą ostatniego dnia terminu uznaje się za wysłane w terminie (art. 1.122 kodeksu cywilnego).

Art. 123 ust. 3–4 kodeksu postępowania cywilnego (Civilinio proceso kodeksas) stanowi, że jeżeli osoba doręczająca pismo sądowe nie zostanie adresata w jego miejscu zamieszkania lub miejscu pracy, pismo należy doręczyć dowolnemu dorosłemu zamieszkałemu z nim członkowi rodziny (dzieciom (dzieciom przysposobionym), rodzicom (rodzicom adopcyjnym), małżonkowi itd.), z wyjątkiem przypadków, w których członkowie rodziny mają sprzeczne interesy prawne w rozstrzygnięciu sprawy, lub – jeżeli również oni są nieobecni – pracownikowi administracji w miejscu pracy.

Jeżeli osoba doręczająca pismo sądowe nie zostanie adresata w siedzibie osoby prawnej lub w miejscu wskazanym przez osobę prawną, należy je doręczyć dowolnemu pracownikowi osoby prawnej obecnemu w miejscu doręczenia. W przypadku niedoręczenia pisma sądowego w sposób wskazany w niniejszym akapicie należy je wysłać na adres siedziby osoby prawnej; pismo uznaje się za doręczone po upływie dziesięciu dni od daty nadania.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Bieg terminu rozpoczyna się o godz. 0:00 dnia następującego po dniu wystąpienia zdarzenia wyznaczającego rozpoczęcie jego biegu, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej (art. 73 kodeksu postępowania cywilnego).

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Termin przedawnienia oznacza się w dniach kalendarzowych. Jego bieg rozpoczyna się o godz. 0:00 dnia następującego po dniu kalendarzowym lub po dniu wystąpienia zdarzenia, które wyznacza rozpoczęcie jego biegu, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Bieg terminu procesowego oznaczonego w latach, miesiącach, tygodniach lub dniach rozpoczyna się o godz. 0:00 dnia następującego po dniu kalendarzowym lub po dniu wystąpienia zdarzenia, które wyznacza rozpoczęcie jego biegu, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Termin oznaczony w tygodniach upływa o godz. 24:00 odpowiedniego dnia ostatniego tygodnia objętego terminem. Termin oznaczony w miesiącach upływa o godz. 24:00 odpowiedniego dnia ostatniego miesiąca objętego terminem. Termin oznaczony w latach upływa o godz. 24:00 odpowiedniego dnia odpowiedniego miesiąca ostatniego roku objętego terminem. Jeżeli termin oznaczony w latach lub miesiącach upływa w miesiącu, który nie zawiera danej daty, upływa on ostatniego dnia tego miesiąca.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Przy obliczaniu terminów uwzględnia się święta państwowe i dni wolne od pracy (soboty i niedziele). Jeżeli ostatni dzień terminu przypada w dniu wolnym od pracy lub w dniu uznanym za święto państwowe, uznaje się, że termin upływa w kolejnym dniu roboczym.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Przywracanie terminów procesowych. Osoby, które uchybiły terminowi określonymu w przepisach szczególnych lub terminowi sądowemu z przyczyn uznanych przez sąd za istotne, mogą ubiegać się o jego przywrócenie. Sąd może przywrócić termin z urzędu, jeżeli z akt sprawy wynika, że danemu terminowi uchybiono z ważnych przyczyn.

Wniosek o przywrócenie terminu musi zostać wniesiony do sądu, przed którym należało dokonać czynności procesowej. Zostanie on rozpatrzony w postępowaniu pisemnym. Równoległe ze złożeniem wniosku należy dokonać czynności procesowej (wytoczenie powództwa, złożenie pism procesowych czy dokonanie innych czynności), której terminu nie dochowano. Wniosek o przywrócenie terminu musi być uzasadniony. Należy do niego dołączyć dowody potwierdzające konieczność przywrócenia terminu.

Termin procesowy przywraca się postanowieniem sądu. Sąd oddala lub odrzuca wniosek o przywrócenie terminu procesowego w drodze wydania uzasadnionego postanowienia. Postanowienie sądu o oddaleniu lub odrzuceniu wniosku o przywrócenie uchybionego terminu procesowego można zaskarżyć w drodze wniesienia zażalenia.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Wyrok sądu okręgowego (*apygardos teismas*) można zaskarżyć w terminie 30 dni od dnia jego wydania przez sąd pierwszej instancji.

Zażalenie (*atskirasis skundas*) na postanowienie sądu okręgowego można wnieść:

w terminie 7 dni od dnia wydania postanowienia w sprawach, w których postanowienie sądu pierwszej instancji będące przedmiotem zażalenia wydano w postępowaniu ustnym;

w terminie 7 dni od dnia doręczenia poświadczanego odpisu postanowienia w sprawach, w których postanowienie sądu pierwszej instancji będące przedmiotem zażalenia wydano w toku postępowania pisemnego.

Od wyroków sądów okręgowych rozstrzygających co do istoty sprawy przysługuje apelacja (*apeliacinis skundas*), natomiast od postanowień sądów okręgowych wymienionych *expressis verbis* w kodeksie postępowania cywilnego (np. postanowienia oddalającego lub odrzucającego wniosek o przywrócenie terminu procesowego (art. 78 ust. 6 kodeksu postępowania cywilnego), postanowienia w przedmiocie kosztów postępowania (art. 100 kodeksu postępowania cywilnego) lub postanowienia w sprawie niedopuszczalności prowadzenia dalszego postępowania) przysługuje zażalenie.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

W każdej sprawie postępowanie powinno toczyć się w trybie ciągłym, z wyjątkiem sytuacji, w których zarządza się odroczenia – nie dłuższe niż pięć dni roboczych. Odroczenie zarządza się, aby umożliwić sądowi i stronom postępowania odpoczynek po długiej rozprawie oraz zgromadzenie wszelkich brakujących dowodów, a co za tym idzie zapewnić jak najszybsze rozstrzygnięcie sprawy.

W przypadku odroczenia rozprawy sąd musi wyznaczyć termin kolejnej rozprawy i powiadomić o nim uczestników pismem za potwierdzeniem odbioru. Osoby, które nie stawiły się w sądzie lub które niedawno przystąpiły do postępowania, powiadamia się o terminie następnej rozprawy sądowej zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego.

W określonych przypadkach sąd może zawiesić postępowanie. Zawieszenie oznacza, że możliwość dokonywania wszelkich czynności procesowych umożliwiających rozstrzygnięcie co do istoty sprawy zostaje tymczasowo zawieszona na czas nieokreślony. Postępowanie można zawiesić z obiektywnych przyczyn wskazanych w przepisach szczególnych, które uniemożliwiają rozpatrzenie sprawy cywilnej i nie podlegają swobodzie uznania stron lub sądu, lub ze względu na okoliczności, których nie wskazano w przepisach szczególnych, lecz które uniemożliwiają jednak sądowi rozstrzygnięcie co do istoty sprawy. Sąd musi zawiesić postępowanie w następujących okolicznościach:

w przypadku śmierci osoby fizycznej lub ustania osoby prawnej, które były stroną postępowania – jeżeli następstwo prawne jest dozwolone w świetle stosunków prawnych będących przedmiotem sporu lub w przypadku utraty zdolności procesowej przez stronę, postępowanie musi zostać zawieszona do czasu wyjaśnienia kwestii następcy prawnego zmarłej osoby fizycznej lub osoby prawnej, której byt prawny ustał, lub okoliczności, które uniemożliwiły następstwo prawne, lub do czasu wyznaczenia przedstawiciela ustawowego osoby fizycznej, która utraciła zdolność procesową;

gdy danej sprawy nie można rozpatrzeć do czasu rozstrzygnięcia innej sprawy, postępowanie cywilne, karne lub administracyjne zostanie zawieszona do chwili uprawomocnienia się wyroku lub postanowienia sądu lub do chwili wydania decyzji administracyjnej;

jeżeli w sprawie dotyczącej roszczeń majątkowych przeciwko pozwanemu stwierdzone zostanie, że zaspokojenie tego rodzaju roszczeń majątkowych jest związane z rozpatrzeniem sprawy karnej, postępowanie zostanie zawieszona do czasu rozstrzygnięcia sprawy karnej lub uchylenia środków tymczasowych ograniczających wykonywanie praw majątkowych; inne okoliczności wskazano również w przepisach szczególnych.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Nie dotyczy.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Upływ terminu przedawnienia przed wytoczeniem powództwa skutkuje odrzuceniem pozwu.

Jeżeli sąd uzna, że terminowi uchybiono z ważnej przyczyny, musi zapewnić ochronę naruszonego uprawnienia i przywrócić dany termin.

Kwestie prawnomajątkowe dotyczące mienia, którego odzyskanie podlega terminom przedawnienia, które upłynęły, rozstrzyga się zgodnie z przepisami księgi IV kodeksu cywilnego.

Prawo do dokonania czynności procesowej wygasa z chwilą upływu terminu ustawowego lub sądowego. Wszelkie pisma procesowe złożone po upływie terminu zwraca się składającym. Niedochowanie terminu wywiązania się z określonego obowiązku procesowego nie zwalnia z tego obowiązku osoby, która dopuściła się uchybienia.

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Jeżeli terminowi uchybiono z ważnych przyczyn i nie upłynęły więcej niż trzy miesiące od dnia wydania wyroku sądu, sąd może – na wniosek skarżącego – przywrócić termin. Termin wniesienia apelacji można przywrócić, jeżeli sąd uzna, że uchybiono mu z ważnych przyczyn. Postanowienie sądu o oddaleniu lub odrzuceniu wniosku o przywrócenie terminu wniesienia apelacji można zaskarżyć w drodze wniesienia zażalenia. Jeżeli sąd drugiej instancji uwzględni to zażalenie i przywróci termin wniesienia apelacji, przewodniczący wydziału cywilnego sądu drugiej instancji ma obowiązek przekazać apelację wraz z aktami sprawy do rozpoznania izbie sądu drugiej instancji lub przekazać sprawę dopuszczalności apelacji do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Jeżeli w tych okolicznościach akta sprawy zostaną przekazane izbie sądu drugiej instancji, sąd ten ma obowiązek doręczyć odpisy apelacji wraz z załącznikami stronom postępowania w terminie trzech dni roboczych od dnia otrzymania apelacji. Sąd pierwszej instancji po upływie terminu zaskarżenia wyroku i wniesienia odpowiedzi na apelację w terminie siedmiu dni przekazuje sprawę sądowi drugiej instancji i powiadamia o tym strony. W przypadku przekazania sprawy sądowi drugiej instancji i stwierdzenia przez ten sąd upływu terminu wniesienia apelacji sąd może przywrócić termin z urzędu, pod warunkiem że z akt sprawy *expressis verbis* wynika, iż terminowi uchybiono z ważnych przyczyn, lub poucza stronę postępowania o możliwości złożenia wniosku o przywrócenie terminu wniesienia apelacji (art. 307 ust. 2–3, art. 338 i 78 kodeksu postępowania cywilnego). Postanowienie sądu o oddaleniu lub odrzuceniu złożonego przez skarżącego wniosku o przywrócenie terminu można zaskarżyć w drodze wniesienia zażalenia (art. 78 ust. 6 kodeksu postępowania cywilnego).

Ostatnia aktualizacja: 26/06/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Terminy proceduralne - Luksemburg

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

Do terminów procesowych przewidzianych w przepisach prawa luksemburskiego zalicza się terminy wniesienia środków odwoławczych, terminy na dopełnienie czynności procesowych, terminy stawiennictwa, terminy uwzględniające odległość i inne terminy.

Termin przedawnienia i termin zawity nie mają ściśle procesowego charakteru i nie zostaną omówione w tym miejscu.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Dniami wolnymi od pracy są soboty i niedziele, a także następujące dni ustawowo wolne od pracy:

Nowy Rok, Poniedziałek Wielkanocny, 1 maja, Wniebowstąpienie Pańskie, drugi dzień Zielonych Świątek (poniedziałek), święto narodowe przypadające na 23 czerwca,

Wniebowzięcie NMP, Wszystkich Świętych, pierwszy i drugi dzień Bożego Narodzenia.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Terminy procesowe mogą różnić się w zależności od przedmiotu sprawy i rodzaju postępowania.

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Termin biegnie od północy dnia, w którym miały miejsce czynność, zdarzenie, decyzja lub doręczenie aktu.

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Tak, jeżeli prawo wymaga doręczenia wezwania przez komornika sądowego lub powiadomienia przez kancelarię, wezwanie lub powiadomienie może zostać uznane za dokonane innego dnia niż dzień faktycznego doręczenia dokumentu do rąk własnych zainteresowanej osoby (np. w przypadku odmowy odbioru aktu, w przypadku gdy wezwanie lub powiadomienie dostarczono na adres stałego zamieszkania itp.)

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

W przypadku każdego terminu procesowego bieg terminu rozpoczyna się o północy dnia, w którym miały miejsce czynność, zdarzenie, decyzja lub wezwanie powodujące rozpoczęcie biegu terminu.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Dni ustawowo wolne od pracy, soboty i niedziele wlicza się do terminu.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Dni ustawowo wolne od pracy, soboty i niedziele wlicza się do terminu.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Każdy termin procesowy upływa ostatniego dnia o północy.

Jeżeli termin jest wyrażony w tygodniach, upływa w tym dniu ostatniego tygodnia, który ma taką samą nazwę co dzień czynności, zdarzenia, decyzji lub wezwania powodujących rozpoczęcie biegu terminu.

Jeżeli termin jest wyrażony w miesiącach lub latach, upływa on w tym dniu ostatniego miesiąca lub ostatniego roku, który jest oznaczony tą samą liczbą co dzień czynności, zdarzenia, decyzji lub wezwania powodujących rozpoczęcie biegu terminu. W przypadku braku takiego dnia termin upływa ostatniego dnia miesiąca.

Jeżeli termin jest wyrażony w miesiącach i dniach lub w częściach miesięcy, najpierw liczone są pełne miesiące, a następnie dni lub części miesięcy; przy obliczaniu części miesięcy przyjmuje się, że miesiąc liczy 30 dni.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Każdy termin, który normalnie upływa w sobotę, niedzielę, dzień ustawowo wolny od pracy lub dzień przysługujący w zamian za dzień ustawowo wolny od pracy przypadający w niedzielę, przedłuża się do pierwszego dnia roboczego następującego po tym dniu. Dotyczy to również wezwań do urzędów gminy, jeżeli urzędy nie przyjmują interesantów ostatniego dnia terminu.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Jeżeli do sądu luksemburskiego wpłynęła pozew przeciwko osobom mieszkającym za granicą, osoby takie korzystają z terminu uwzględniającego odległość. Termin ten wynosi od piętnastu do trzydziestu dni w zależności od miejsca zamieszkania pozwanego.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Co do zasady termin do złożenia odwołania wynosi czterdzieści dni i może zostać wydłużony o termin uwzględniający odległość w przypadku osób zamieszkałych za granicą. Odwołanie od wyroku niepodlegającego tymczasowej wykonalności można wnieść dopiero po upływie ośmiu dni.

Termin do wniesienia sprzeciwu od wyroku wydanego zaocznie wynosi piętnaście dni i biegnie od dnia doręczenia.

Zażalenie na postanowienie o zastosowaniu środka tymczasowego (*ordonnance de référé*) przysługuje w terminie piętnastu dni od doręczenia postanowienia. Jeżeli takie postanowienie wydano zaocznie, przysługuje od niego sprzeciw w terminie ośmiu dni od daty doręczenia. Termin do wniesienia sprzeciwu biegnie równocześnie z terminem do wniesienia zażalenia.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

W postępowaniach uproszczonych dotyczących środków tymczasowych (*procédure de référé*) pozwy doręcza się wraz z wezwaniem na rozprawę, która odbywa się w dniu i o godzinie zazwyczaj przewidzianych dla takich spraw. Jeżeli sprawa jest pilna, prezes sądu lub sędzia, który go zastępuje, może wezwać strony do stawienia się o podanej godzinie, nawet w dni świąteczne lub zwyczajowo wolne od pracy, na rozprawę do sądu albo do swojego prywatnego mieszkania.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Jeżeli osoba zamieszkała poza Wielkim Księstwem zostanie wezwana do stawiennictwa przed sądem w tym państwie, zastosowanie będą miały zwykłe terminy, chyba że sąd zarządzi w stosownym przypadku ich przedłużenie.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Upływ terminu, w którym można wszcząć postępowanie, oznacza utratę pewnych uprawnień (prekluzja). Upływ terminu do dokonania czynności procesowych skutkuje co do zasady bezskutecznością tych czynności lub wykreśleniem sprawy.

16 Jeżeli termin upływał, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Jeżeli strona nie podjęła czynności przed sądem w przewidzianym terminie, może złożyć wniosek o jego przywrócenie, jeżeli bez własnej winy nie powzięła w stosownym czasie wiadomości o czynności uruchamiającej bieg terminu lub jeżeli nie mogła podjąć tej czynności. Wniosek jest dopuszczalny, jeżeli zostanie złożony w ciągu piętnastu dni od chwili, w której zainteresowana osoba dowiedziała się o czynności uruchamiającej bieg terminu lub w którym dokonanie czynności stało się możliwe. Wniosek jest niedopuszczalny po roku od upływu terminu, którego bieg dana czynność zazwyczaj uruchamia. Powyższe terminy nie mają charakteru zawieszającego.

Postępowanie umarza się, jeżeli strona procesowa pozostawała bezczynna przez trzy lata. Termin ten zostaje przedłużony o sześć miesięcy we wszystkich przypadkach, w których złożony zostanie wniosek o wznowienie postępowania lub wyznaczenie nowego pełnomocnika procesowego. Umorzenie postępowania nie oznacza wygaśnięcia roszczenia, a jedynie kończy postępowanie. Osoba, która chce dochodzić swoich praw przed sądem, może wnieść nowy pozew, o ile jej roszczenie nie uległo przedawnieniu.

Postanowienie o wykreśleniu sprawy z powodu nieprzebrzegania przez pełnomocników wyznaczonych terminów nie podlega zaskarżeniu.

Powiązane strony

<http://www.legilux.lu/>

Ostatnia aktualizacja: 02/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Terminy proceduralne - Niderlandy

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

Terminy stosowane w prawie cywilnym procesowym można ogólnie pogrupować następująco:

a) terminy minimalne do wezwania strony przeciwnej oraz wszelkich osób trzecich i świadków na rozprawę. Zasadniczo jest to termin co najmniej tygodniowy. Co do zasady termin co najmniej tygodniowy stosuje się również do wezwań zainteresowanych podmiotów do stawienia się przed sądem w postępowaniu inicjowanym wnioskiem, chyba że sąd postanowi inaczej (art. 114–119 oraz 276 (wzywanie stron i osób trzecich) oraz art. 170 i 284 (wzywanie świadków) kodeksu postępowania cywilnego (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*)). Należy zauważyć, że jeżeli wiadomym jest, iż adres zamieszkania lub faktyczne miejsce zamieszkania pozwanego znajduje się poza granicami Niderlandów, termin do wezwania strony pozwanej wynosi co najmniej 4 tygodnie (art. 115 kodeksu postępowania cywilnego);

b) terminy maksymalne do wnoszenia środków zaskarżenia. Środek zaskarżenia w postaci sprzeciwu należy co do zasady wnieść w terminie 4 tygodni. Jeżeli chodzi o wniesienie apelacji, skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego (*cassatie*) oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (*herroeping*), zastosowanie ma termin trzymiesięczny (zob. art. 143 (sprzeciw), art. 339 i 358 (apelacja), art. 402 i 426 (skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego) oraz art. 383 i 391 (skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia) kodeksu postępowania cywilnego);

c) terminy do dokonywania czynności procesowych przez strony oraz do wydawania orzeczeń przez sąd. Co do zasady wynoszą one od 2 do 6 tygodni.

W określonych okolicznościach sąd może zezwolić na dokonanie czynności procesowych w innym terminie;

d) terminy dochodzenia roszczeń na drodze sądowej oraz terminy przedawnienia roszczeń stwierdzonych tytułem wykonawczym. Ogólny termin przedawnienia wynosi 20 lat. W wielu przypadkach zastosowanie ma jednak krótszy termin przedawnienia wynoszący 5 lat. Środek polegający na obowiązku zapłaty sumy pieniężnej (*dwangsom*) przedawnia się po upływie 6 miesięcy od dnia zastosowania. Rozpoczęty bieg przedawnienia można przerwać.

Przerwanie biegu przedawnienia powoduje, że jego bieg rozpoczyna się na nowo. Na przykład bieg przedawnienia roszczeń stwierdzonych tytułem wykonawczym można przerwać poprzez doręczenie wyroku lub dokonanie innej czynności egzekucyjnej (art. 306–325, księga 3 kodeksu cywilnego (*Burgerlijk Wetboek*)).

Terminy ustawowe podlegają również przepisom ogólnej ustawy o przedłużaniu terminów ([Algemene Termijnenwet](#)).

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

W [ogólnej ustawie o przedłużaniu terminów](#) określono następujące – oprócz sobót i niedziel – powszechnie obowiązujące dni ustawowo wolne od pracy:

Nowy Rok: 1 stycznia

Wielki Piątek: piątek przed Wielkanocą
Poniedziałek Wielkanocny: poniedziałek po Wielkanocy
Wniebowstąpienie Pańskie: czwartek 40 dni po Wielkanocy
Dzień Króla: 27 kwietnia
Dzień Wyzwolenia: 5 maja

Poniedziałek Zielonościowy: poniedziałek po Zesłaniu Ducha Świętego
Boże Narodzenie i drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia: 25 i 26 grudnia

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Terminy ustawowe podlegają przepisom ogólnej ustawy o przedłużaniu terminów. Ustawa ta stanowi, że termin ustawowy, który upływa w sobotę, niedzielę lub w powszechnie obowiązujący dzień ustawowo wolny od pracy, przedłuża się do końca następnego dnia niebędącego sobotą, niedzielą ani powszechnie obowiązującym dniem ustawowo wolnym od pracy. Ewentualnie termin co najmniej 3-dniowy przedłuża się tak, by obejmował co najmniej 2 dni niebędące sobotą, niedzielą ani powszechnie obowiązującym dniem ustawowo wolnym od pracy.

Zgodnie z krajowymi przepisami postępowania w sprawach cywilnych dotyczącymi wezwań sądowych (*Landelijk procesreglement voor civiele dagvaarding bij de rechtbanken*) strony mają 6 tygodni, aby dokonać czynności procesowych. W tym samym terminie sąd ogłasza wyrok. Zgodnie z krajowymi przepisami postępowania w sprawach cywilnych dla sądów rejonowych (*Landelijk reglement voor de civiele rol van de kantonsectoren*) zasadniczo obowiązuje dla tych sądów termin czterotygodniowy (<http://www.rechtspraak.nl/>).

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Bieg terminu rozpoczyna się zawsze w dniu następującym po dniu, w którym miało miejsce zdarzenie powodujące rozpoczęcie biegu.

Wezwanie do stawienia się przed sądem

Nie dotyczy.

Środki zaskarżenia

Bieg terminu do wniesienia środka zaskarżenia w postaci **sprzeciwu** (przysługującego wyłącznie od wyroku zaocznego) może rozpocząć się różnym czasie: w chwili doręczenia wyroku pozwanemu osobiście;

w przypadku zastosowania innego sposobu doręczenia – w chwili dokonania przez pozwanego czynności wskazującej, że wie o wydaniu wyroku lub o wszczęciu egzekucji; oraz

w pozostałych przypadkach – w chwili zakończenia egzekucji.

Dla obliczenia terminu do wniesienia **apelacji oraz skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego istotna jest data** wydania wyroku. Pierwszym dniem terminu jest dzień następujący po dniu wydania wyroku. Zob. również pytanie 12.

Termin do wniesienia apelacji oraz skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego oblicza się w następujący sposób:

od dnia wydania wyroku – jeżeli strona skarżąca oraz pozostałe zainteresowane podmioty uczestniczyły w postępowaniu; oraz

od dnia doręczenia wyroku lub powiadomienia o nim w inny sposób – w przypadku pozostałych zainteresowanych podmiotów.

Bieg terminu do wniesienia **skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia** rozpoczyna się w chwili, w której zaistniały podstawy do jej wniesienia oraz powód lub wnioskodawca powziął o nich wiadomość, jednak nie wcześniej niż w chwili uprawomocnienia się orzeczenia, tj. w chwili, w której niedopuszczalne jest już jego wzruszenie w drodze sprzeciwu, apelacji bądź skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego.

Czynności procesowe

Terminy do dokonywania czynności procesowych oblicza się co do zasady, biorąc pod uwagę datę poprzedniej rozprawy wpisanej na wokandę (*roldatum*) w pełnych tygodniach. Przykład: jeżeli rozprawa odbyła się w środę, sprawa trafia na wokandę ponownie w środę 4 tygodnie później, przy czym termin do wnoszenia pism procesowych upływa o godz. 10.00. Jeżeli natomiast sprawa spadła z wokandy, wówczas sąd wyznacza datę ponownego jej wpisania na wokandę.

Terminy przedawnienia

Rozpoczęcie biegu terminów przedawnienia roszczeń zależy od charakteru danego roszczenia. Przykładowo roszczenie o wykonanie zobowiązania umownego polegającego na spełnieniu świadczenia przedawnia się po upływie 5 lat od północy dnia następującego po dniu, w którym roszczenie stało się wymagalne. Przykład: przedawnienie roszczenia o zaniechanie naruszeń następuje po upływie 5 lat od północy dnia następującego po dniu, w którym można zażądać natychmiastowego zaniechania naruszeń.

Egzekucja

Co do zasady roszczenia stwierdzone tytułem wykonawczym przedawniają się po upływie 20 lat od północy dnia następującego po dniu wydania wyroku.

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Nie. W niektórych przypadkach sposób, w jaki strona powzięła wiadomość o wyroku, wpływa jednak na rozpoczęcie biegu terminu wniesienia środka zaskarżenia, np. sprzeciwu. Zob. również pytanie 4.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Nie. Bieg terminu rozpoczyna się w dniu następującym po dniu wystąpienia zdarzenia.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Prawo holenderskie posługuje się dniami kalendarzowymi, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Zgodnie z ogólną ustawą o przedłużaniu terminów termin, który upływa w sobotę, niedzielę lub powszechnie obowiązujący dzień ustawowo wolny od pracy, przedłuża się do końca następnego dnia niebędącego sobotą, niedzielą ani powszechnie obowiązującym dniem ustawowo wolnym od pracy.

Ponadto w razie konieczności termin ustawowy co najmniej 3-dniowy przedłuża się tak, by obejmował co najmniej 2 dni niebędące sobotą, niedzielą ani powszechnie obowiązującym dniem ustawowo wolnym od pracy.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Wówczas terminy te również są oznaczone w miesiącach i latach kalendarzowych.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Wezwanie do stawienia się przed sądem

Nie dotyczy.

Środki prawne

W postępowaniu „wezwanowym” realizacja środków prawnych następuje poprzez wydanie wezwania do stawienia się przed sądem. Bez zgody sądu, do stawienia się przed którym strona zostaje wezwana, urzędnik sądowy (*gerechtsdeurwaarder*) nie może wydać stosownego powiadomienia po godz. 20.00.

Termin upływa zatem w praktyce ostatniego dnia o godz. 20.00. Należy również mieć na uwadze, że w postępowaniu tym przy obliczaniu terminu do stawienia się przed sądem nie wlicza się ani dnia wydania wezwania do stawiennictwa, ani dnia, w którym strona ma się stawić przed sądem (pierwszej daty rozprawy wpisanej na wokandę). Minimalny termin wezwania musi zatem być określony pomiędzy tymi dwoma datami.

W postępowaniu inicjowanym na podstawie wniosku środki prawne realizuje się poprzez złożenie wniosku w sekretariacie sądu. Wniosek można złożyć pocztą lub osobiście w godzinach pracy sekretariatu lub faksem do północy ostatniego dnia terminu.

Jeżeli chodzi o wnoszenie apelacji w sprawach rodzinnych, początek biegu terminu został nieco inaczej określony aniżeli bieg terminu do wniesienia apelacji w pozostałych postępowaniach „wnioskowych” (zob. również pytanie 4: „Środki zaskarżenia”). Skarżący może wnieść apelację w terminie 3 miesięcy od dnia wydania wyroku. Pozostałe zainteresowane podmioty mogą wnieść apelację w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia wyroku lub od dnia, w którym w inny sposób dowiedziały się o wyroku.

Czynności procesowe

Jeżeli sprawa jest na wokandzie, do składania pism procesowych mają zastosowanie poniższe zasady. Co do zasady pisma procesowe związane z daną datą na wokandzie składa się w sekretariacie sądu w przepisany terminie. Jest to ostateczny termin, w którym wszelkie pisma, z wyjątkiem wezwań do stawienia się przed sądem, oraz ekspertyzy muszą trafić do sądu. Zgodnie z krajowymi przepisami procesowymi termin składania pism procesowych upływa w środę o godz. 10.00. W przypadku nieprzeprowadzenia rozprawy ze względu na rozpoznanie sprawy w postępowaniu prowadzonym w formie pisemnej pisma procesowe składa się w sekretariacie sądu w dacie wokandy lub przed tą datą. W sądach rejonowych zawsze przeprowadza się rozprawę, ponieważ czynności procesowych można w nich dokonywać również ustnie. Pisma procesowe należy składać w sekretariacie sądu najpóźniej w dniu poprzedzającym datę rozprawy wpisanej na wokandę. Można je przekazywać pocztą lub osobiście w godzinach otwarcia sekretariatu lub faksem do północy tego dnia.

Terminy przedawnienia

Zob. również sekcję „Terminy przedawnienia” w pytaniu 4. W przypadku niektórych roszczeń czas, w którym strona powzięła wiadomość o określonym fakcie, odgrywa istotną rolę. Przykład: roszczenie o zwrot nienależnie pobranych płatności przedawnia się po upływie 5 lat od północy dnia następującego po dniu, w którym wierzyciel powziął wiadomość zarówno o istnieniu roszczenia, jak i o osobie odbiorcy, a w każdym przypadku w terminie 20 lat od dnia powstania roszczenia.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Tak, termin, który upływa w sobotę, niedzielę lub powszechnie obowiązujący dzień ustawowo wolny od pracy, przedłuża się do końca następnego dnia niebędącego sobotą, niedzielą ani powszechnie obowiązującym dniem ustawowo wolnym od pracy. Zgodnie z ogólną ustawą o przedłużaniu terminów zasada ta nie ma jednak zastosowania do terminów liczonych wstecz od konkretnej daty lub konkretnego zdarzenia. Innymi słowy, zasada ta ma zastosowanie do terminów maksymalnych, nie zaś minimalnych.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

W niektórych przypadkach prawo umożliwia przedłużenie terminu. Na przykład, jeżeli nastąpiła śmierć strony przegranej w terminie przewidzianym do wniesienia apelacji, a jej następcy prawni mają zamiar wstąpić w jej miejsce do postępowania apelacyjnego, zastosowanie ma nowy, trzymiesięczny termin. Przepisy dotyczące terminów są co do zasady stosowane rygorystycznie. Sąd Najwyższy Niderlandów (*Hoge Raad der Nederlanden*) wprowadził jednak wyjątek dla spraw, w których strona skarżąca nie została bezzwłocznie powiadomiona o wydaniu wyroku z powodu błędu lub zaniechania sądu. W takim przypadku strona uchybiła terminowi bez swojej winy, w związku z czym obowiązujący ją termin ulega nieznacznemu przedłużeniu.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Termin do wniesienia apelacji wynosi zazwyczaj 3 miesiące. W niektórych postępowaniach odrębnych w sprawach cywilnych, takich jak postępowanie zabezpieczające (postępowanie uproszczone), zastosowanie mają krótsze terminy do wnoszenia apelacji oraz skarg kasacyjnych do Sądu Najwyższego, tj. odpowiednio 4 tygodnie i 8 tygodni.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Wszystkie terminy dotyczące stawiennictwa strony są terminami minimalnymi. Terminy maksymalne nie zostały ustanowione.

Wezwanie do stawienia się przed sądem

W razie konieczności sąd może, pod pewnymi warunkami, na wniosek powoda skrócić termin wezwania strony przeciwnej do stawiennictwa.

W postępowaniu zabezpieczającym wezwanie do stawienia się przed sądem wydaje się dopiero po wyznaczeniu przez sędziego terminu i godziny rozprawy, przy czym może się ona odbyć nawet w niedzielę. Jeżeli jest to konieczne, stronę można wezwać w bardzo krótkim terminie. Również w postępowaniu „wnioskowym” sąd może wyznaczyć stronie krótszy termin wezwania strony do stawiennictwa.

W postępowaniu wnioskowym sąd nie może przedłużyć terminu wezwania strony, jednak może wyznaczyć dłuższy termin do stawiennictwa (zob. pytania 7 i 8).

Czynności procesowe

Sąd może przedłużać terminy do dokonywania czynności procesowych na zgodny wniosek stron. Jeżeli tylko jedna strona tego żąda, przedłużenie jest możliwe tylko z ważnych powodów lub z powodu siły wyższej. Ważne powody to na przykład faktyczna lub prawna zawieszność sprawy, konieczność oczekiwania na wydanie orzeczenia w innej sprawie istotnej dla danej sprawy bądź choroba lub urlop strony lub jej pełnomocnika.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Prawo holenderskie nie reguluje tego rodzaju sytuacji.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Wezwanie do stawienia się przed sądem

Jeżeli stronę wezwano w terminie zbyt krótkim, w razie niestawiennictwa pozwanego sąd unieważni to wezwanie. Nie stanie się ono zatem automatycznie nieważne. Powód może doprowadzić do konwalidacji tego wezwania, wnosząc o wydanie przez urzędnika sądowego zmienionego powiadomienia przed pierwszą datą rozprawy wpisanej na wokandę.

Jeżeli pozwany nie stawi się w pierwszym dniu rozprawy wpisanej na wokandę, wezwanie bada się pod kątem uchybień prowadzących do jego nieważności. W przypadku braku wad stwierdza się, że pozwany dopuścił się uchybienia poprzez niestawiennictwo i powództwo zostanie na ogół uwzględnione wyrokiem zaocznym. Jeżeli pozwany nie stawi się przed sądem i istnieje prawdopodobieństwo, iż nie otrzymał powiadomienia wydanego przez urzędnika sądowego, które okazało się wadliwe, sąd stwierdzi nieważność powiadomienia.

W razie niestawiennictwa pozwanego lub niewyznaczenia przez niego pełnomocnika pomimo pouczenia w wezwaniu o takiej możliwości oraz stwierdzenia uchybienia skutkującego nieważnością powiadomienia wydanego przez urzędnika sądowego, niestawiennictwo nie będzie uznane za nieusprawiedliwione. Sąd wyznaczy wówczas nową datę rozprawy wpisanej na wokandę i nakaże usunięcie uchybienia na koszt powoda. Jeżeli pozwany stawi się przed sądem i nie podniesie zarzutu wadliwości wezwania, uznaje się, że zostało ono doręczone prawidłowo.

Środki zaskarżenia

Uchybienie terminu do wniesienia środka zaskarżenia skutkuje jego odrzuceniem. Wydane przez sąd orzeczenie staje się prawomocne, tj. niedopuszczalne jest już jego zaskarżenie za pomocą sprzeciwu, apelacji ani skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego.

Czynności procesowe

W przypadku niedokonania czynności procesowej w wyznaczonym terminie pod pewnymi warunkami możliwe jest uzyskanie jego przedłużenia (zob. pytanie 10). Jeżeli nie jest to możliwe, uprawnienie do dokonania czynności procesowej wygasa.

Terminy przedawnienia

Jeżeli zainteresowana strona uchybiła terminowi do wytoczenia powództwa, zachowuje ona uprawnienie do dochodzenia roszczenia, nie może ona już jednak zrealizować tego uprawnienia na drodze sądowej.

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Strony, które uchybiły terminom, mogą skorzystać z niżej opisanych środków ochrony prawnej.

Wezwanie do stawiennictwa

Jeżeli pozwany nie stawia się przed sądem w pierwszej dacie rozpoznawania sprawy zgodnie z wokandą, sąd co do zasady wyda wyrok zaoczny. Do chwili wydania prawomocnego wyroku w sprawie pozwany może zapobiec skutkom niestawiennictwa w postaci wydania wyroku zaocznego poprzez stawienie się przed sądem jako strona. Po wydaniu prawomocnego wyroku zaocznego strona, wobec której go wydano, może wnieść sprzeciw. W postępowaniu „wnioskowym” nie ma możliwości wydania wyroku zaocznego, stawiennictwa w celu zapobieżenia wydaniu wyroku zaocznego ani wniesienia sprzeciwu. W takich przypadkach zainteresowana strona, która nie stawiała się przed sądem, może wnieść apelację.

Środki zaskarżenia

Sąd z urzędu egzekwuje przestrzeganie terminów do wniesienia środków zaskarżenia. Terminy do wniesienia apelacji i skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego są terminami zawitymi. Sądy są bardzo rygorystyczne, jeżeli chodzi o przestrzeganie tych terminów, aby zagwarantować pewność prawa. Sąd Najwyższy Niderlandów wprowadził jednak pewną elastyczność, jeżeli chodzi o wnoszenie apelacji w postępowaniu „wnioskowym”. W apelacji należy przedstawić zarzuty apelacyjne, lecz w sprawach, w których wyrok został już ogłoszony, ale nie został jeszcze doręczony, strona wnosząca apelację, która w związku z tym nie ma dostępu do uzasadnienia wyroku, może przedstawić te zarzuty w uzupełnieniu apelacji. Samą apelację należy jednak wnieść w przepisany termin. Jedynie w wyjątkowych sytuacjach w przypadku popełnienia przez sąd podwójnego błędu termin przedłuża się o 14 dni od dnia doręczenia wyroku. Chodzi tutaj o sytuację, w której apelant nie wiedział i nie mógł wiedzieć o ogłoszeniu wyroku w wyniku błędu sądu (lub sekretariatu sądu) oraz w której wyrok doręczono lub wydano dopiero po upływie terminu do wniesienia apelacji w wyniku błędu, którego nie można przypisać apelantowi. W postępowaniu „wezwanym” nie ma konieczności przedstawiania zarzutów apelacyjnych w apelacji. Przedstawia się je dopiero na późniejszym etapie postępowania.

Czynności procesowe

W określonych okolicznościach można wnieść o przedłużenie terminu do dokonania czynności procesowych (zob. pytanie 13). W przypadku nieprzedłużenia terminu uprawnienie do dokonania czynności procesowej wygasa.

Terminy przedawnienia

Jedynym sposobem zapobieżenia upływowi terminów przedawnienia jest przerwanie ich biegu w odpowiednim czasie (zob. pytanie 1 lit. d)). W wyjątkowych okolicznościach sąd może jednak uznać, że podniesienie zarzutu przedawnienia jest niezgodne z zasadami odpowiedzialności i sprawiedliwości.

Ostatnia aktualizacja: 12/09/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Terminy proceduralne - Austria

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

W prawie austriackim występują różne rodzaje terminów.

Wyróżnia się terminy procesowe, tj. terminy, przed upływem których strona lub inny uczestnik postępowania może lub musi dopełnić określonych czynności na potrzeby postępowania, oraz terminy materialne, tj. terminy, przed upływem których musi nastąpić określone zdarzenie, aby wynikły z niego określone materialne skutki w systemie prawnym (np. termin składania pozwów dotyczących naruszenia posiadania zgodnie z art. 454 kodeksu postępowania cywilnego (ZPO) lub termin wypowiedzenia umowy najmu najemcom zgodnie z art. 560 ZPO). Należy zauważyć, że czas potrzebny na doręczenie przez pocztę nie wlicza się do terminów procesowych, jest natomiast uwzględniany w terminach materialnych. Oznacza to na przykład, że odwołanie zostanie uznane za złożone w terminie, jeżeli zostało nadane przed upływem ostatniego dnia terminu procesowego na wniesienie odwołania (data nadania), nawet jeżeli wpłynie ono do sądu po takim terminie.

Stosuje się także rozróżnienie na terminy ustanowione bezpośrednio w prawie (np. terminy na wniesienie odwołania) oraz na terminy wyznaczone przez sędziego w zależności od okoliczności danej sprawy (np. termin na wniesienie zabezpieczenia na pokrycie kosztów). Połączeniem obu sytuacji są terminy instrukcyjne, w odniesieniu do których w prawie ustanawia się jedynie ramy czasowe (minimalny lub maksymalny czas trwania lub przybliżony czas trwania, tak jak w art. 257 ust. 1 ZPO w odniesieniu do daty rozprawy wstępnej).

Terminy bezwzględne określa się na podstawie dnia ich upływności (zazwyczaj jeden dzień kalendarzowy), natomiast terminy względne określa się na podstawie dnia rozpoczęcia biegu i czasu trwania.

Co do zasady sędziowie mogą przedłużać terminy (terminy podlegające przedłużeniu). W wyjątkowych przypadkach, w których w prawie nie zezwala się na przedłużenie terminu, mówi się o terminach niepodlegających przedłużeniu lub terminach zawitych (np. terminy na wnoszenie odwołań).

Wyróżnia się terminy odwracalne i nieodwracalne, w zależności od tego, czy możliwe jest przywrócenie terminu w przypadku jego niedotrzymania. Z reguły istnieje możliwość przywrócenia terminu. W wyjątkowych przypadkach, w których przywrócenie terminu jest zakazane, mówi się o terminie zawitym lub prekluzyjnym (*Fallfrist*). Przykładami tego rodzaju zawitych terminów procesowych są terminy na wniesienie wniosku o unieważnienie lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (art. 534 ZPO).

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

W Austrii za dni wolne od pracy uznaje się soboty, niedziele, Wielki Piątek oraz inne dni ustawowo wolne od pracy. Następujące dni są w Austrii dniami ustawowo wolnymi od pracy: Nowy Rok (1 stycznia), Święto Objawienia Pańskiego (6 stycznia), Poniedziałek Wielkanocny, Święto Pracy (1 maja), Wniebowstąpienie Pańskie, drugi dzień Zielonych Świątek, Boże Ciało, Wniebowzięcie NMP (15 sierpnia), Święto Narodowe Austrii (26 października), Wszystkich Świętych (1 listopada), Niepokalane Poczęcie NMP (8 grudnia), Boże Narodzenie (25 grudnia) i drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia (26 grudnia).

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Większość przepisów dotyczących terminów można znaleźć w art. 123–129 oraz 140–143 kodeksu postępowania cywilnego (ZPO) oraz w art. 89 ustawy o organizacji sądów (GOG).

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

W większości przypadków bieg terminu rozpoczyna się w momencie faktycznego doręczenia decyzji wyznaczającej lub rozpoczynającej bieg terminu; w przeciwnym razie termin liczy się od momentu ogłoszenia takiej decyzji (art. 124 ZPO).

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Nie. Tak jak stwierdzono w pkt 4, bieg terminu procesowego zazwyczaj rozpoczyna się w momencie doręczenia, niezależnie od sposobu doręczenia.

Bieg terminu rozpoczyna się w momencie doręczenia lub ogłoszenia decyzji wyznaczającej lub rozpoczynającej bieg terminu.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Nie. Dnia, w którym doszło do zdarzenia rozpoczynającego bieg terminu (np. doręczenie), nie wlicza się do celów obliczenia terminu.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Terminy wyraża się w dniach kalendarzowych.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

W tym przypadku terminy również wyraża się w dniach kalendarzowych.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Terminy wyrażone w tygodniach, miesiącach lub latach upływają o północy w dniu ostatniego tygodnia lub ostatniego miesiąca będącym dniem tygodnia lub miesiąca odpowiadającym dacie rozpoczęcia biegu terminu (art. 125 ust. 2 ZPO). Jeżeli w ostatnim miesiącu, w którym upływa dany termin, nie ma analogicznej daty (jeżeli przykładowo bieg terminu wynoszącego jeden miesiąc rozpoczyna się w dniu 31 stycznia), termin upływa ostatniego dnia tego miesiąca (art. 125 ust. 2 ZPO). Dni wolne od pracy nie mają wpływu na rozpoczęcie biegu i długość terminu.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Tak, terminy, których ostatni dzień wypada w sobotę, niedzielę, dzień ustawowo wolny od pracy lub Wielki Piątek, upływają kolejnego dnia roboczego.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Bieg terminów zawitych w postępowaniu odwoławczym zostaje wstrzymany w okresie od dnia 15 lipca do dnia 17 sierpnia i od dnia 24 grudnia do dnia 6 stycznia. Jeżeli jeden z tych okresów rozpoczyna się w okresie wliczanym do terminu zawitego lub jeżeli początek biegu terminu wypada w jednym z tych okresów, termin przedłuża się o cały okres lub o pozostałą część tego okresu w momencie rozpoczęcia biegu terminu.

Nie dotyczy to niektórych postępowań szczególnych, zwłaszcza sporów dotyczących naruszenia własności, świadczeń alimentacyjnych, roszczeń egzekucyjnych i nakazów tymczasowych lub wyroków potwierdzających niewykonanie zobowiązania.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Zasadniczo terminy na wniesienie odwołania zależą od rodzaju orzeczenia (wyrok lub postanowienie) i przedmiotu sprawy. W spornych sprawach cywilnych termin na wniesienie zażalenia na postanowienie (*Rekurs*) wynosi zazwyczaj 14 dni, natomiast termin na wniesienie apelacji od wyroku (*Berufung*) wynosi cztery tygodnie.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Co do zasady sędziowie mogą przedłużać terminy (terminy podlegające przedłużeniu). W wyjątkowych przypadkach, w których w prawie nie zezwala się na przedłużenie terminu, mówi się o terminach niepodlegających przedłużeniu lub terminach zawitych (np. terminy na wnoszenie odwołań).

Wszystkie terminy mogą zostać skrócone na podstawie udokumentowanego porozumienia stron. Sąd może skrócić termin na wniosek jednej ze stron, pod warunkiem że może ona wykazać, iż krótszy termin jest konieczny do uniknięcia ryzyka znacznych strat, a strona przeciwna może bez trudu wykonać wymaganą czynność procesową w takim krótszym terminie (art. 129 ZPO).

Termin może zostać przedłużony na wniosek, jeżeli strona korzystająca z przedłużenia przedstawi nieuniknione i bardzo poważne powody, dla których nie jest w stanie przeprowadzić czynności procesowych w terminie, zwłaszcza jeśli strona ta doznałaby nieodwracalnych szkód, gdyby termin nie został przedłużony (art. 128 ust. 2 kodeksu sądowego). Nie ma możliwości przedłużenia terminu na podstawie umowy między stronami (art. 128 ust. 1 ZPO).

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Nie, ponieważ w tym przypadku istotne jest to, aby w odniesieniu do sądu austriackiego czynności procesowe były podejmowane terminowo.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Co do zasady strona, która nie podejmie danej czynności procesowej w terminie, traci możliwość jej podjęcia (skutek wykluczający, art. 144 ZPO). Od tej zasady istnieją wyjątki, przewidziane na przykład w art. 289 ust. 2 ZPO (regulującym niestawiennictwo na potrzeby przeprowadzenia dowodu) oraz w art. 491 ZPO (regulującym skutki niestawiennictwa na rozprawie w postępowaniu odwoławczym).

Czynności procesowe podjęte po upływie terminu są z reguły bezskuteczne z mocy prawa, chociaż w niektórych przypadkach wymagany jest wniosek. Czasem niepodjęcie działania oprócz zwykłych skutków niesie ze sobą skutki szczególne. Skutki takie są bardzo zróżnicowane. Najistotniejszym szczególnym skutkiem niepodjęcia działania przez jedną ze stron jest możliwość wniesienia wniosku o wydanie wyroku zaocznego przez drugą stronę (art. 396 i 442 ZPO). Ponadto jeżeli na przykład obie strony nie stawiają się w sądzie, postępowanie zostaje zawieszona na co najmniej trzy miesiące (art. 170 ZPO), a w przypadku niestawiennictwa powoda w postępowaniu w sprawach małżeńskich pozew można na wniosek pozwanego uznać za wycofany, co nie prowadzi jednak do wygaśnięcia dochodzonego uprawnienia (art. 460 pkt 5 ZPO).

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

W celu cofnięcia skutków prawnych niestawiennictwa w sądzie lub w celu podjęcia czynności procesowej dostępne są następujące środki odwoławcze: przywrócenie terminu (art. 146 i nast. ZPO)

przywrócenie terminu można zastosować w celu cofnięcia skutków niestawiennictwa w sądzie lub niedotrzymania terminu na podjęcie czynności procesowej, jeżeli takie niestawiennictwo lub niedotrzymanie terminu przez stronę lub jej pełnomocnika jest skutkiem nieprzewidzianego lub nieuniknionego wydarzenia, a strona lub jej pełnomocnik nie ponosi winy lub ponosi ją jedynie w niewielkim stopniu (drobne zaniedbanie); wniosek o zastosowanie takiego środka należy wnieść w terminie 14 dni od daty usunięcia przeszkody; sprzeciw (art. 397a i 442a ZPO)

sprzeciw (art. 397a i 442a ZPO)

sprzeciw to środek prawny, którego celem jest uchylenie wyroku zaocznego na mocy art. 396 lub 442 ZPO. Co do zasady sprzeciw należy wnieść do sądu prowadzącego postępowanie w formie pisma procesowego w terminie 14 dni od momentu doręczenia wyroku zaocznego (termin niepodlegający przedłużeniu);

apelacja (art. 461 i nast. ZPO)

apelacja przysługuje od wyroku zaocznego głównie ze względu na to, że nie doszło do niedotrzymania terminu, ponieważ zachodzi jedna z przyczyn nieważności wymieniona w art. 477 ust. 1 pkt 4 i 5 ZPO (nieprawidłowe doręczenie lub brak reprezentacji strony w postępowaniu).

Ostatnia aktualizacja: 24/09/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Terminy proceduralne - Polska

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

W polskim postępowaniu cywilnym wyróżnia się następujące terminy: 1. dla czynności procesowych stron: ustawowe, sądowe, umowne; 2. dla czynności procesowych sądu: instrukcyjne.

Terminy ustawowe i terminy sądowe są terminami nieprzekraczalnymi (ostatecznymi).

Terminy ustawowe, określane jako terminy prekluzyjne (co oznacza, że uchybienie im powoduje bezskuteczność danej czynności procesowej), przewidziane są w ustawie. Terminy te nie mogą być przez sąd przedłużane ani skracane. Terminy ustawowe biegną od momentu początkowego wskazanego w ustawie. Wśród terminów ustawowych wyróżnia się: terminy *ad quem* (czynność powinna być dokonana przed upływem tego terminu) oraz terminy *post quem* (czynność może być dokonana po jego upływie). Do terminów ustawowych należą terminy do wniesienia środków zaskarżenia np. termin do wniesienia apelacji, zażalenia.

Terminy sądowe, określane są także jako terminy prekluzyjne, ale wyznaczane są przez sąd lub sędziego. Terminy sądowe mogą być przedłużane lub skracane, ale tylko z ważnej przyczyny i na wniosek zgłoszony przed upływem terminu, nawet bez wysłuchania strony przeciwnej. Terminy te rozpoczynają się od ogłoszenia w tym przedmiocie postanowienia lub zarządzenia, a gdy kodeks postępowania cywilnego przewiduje doręczenie z urzędu - od jego doręczenia.

Do terminów sądowych należy, między innymi, termin do uzupełnienia braku zdolności sądowej lub procesowej, termin do uzupełnienia braków formalnych apelacji, zażalenia.

Terminy umowne, jak sugeruje sama ich nazwa, zostają ustalone na mocy umowy stron. Klasycznym przykładem jest zawieszenie postępowania na zgodny wniosek stron. Jeżeli strony wystąpią z takim wnioskiem, sąd jest uprawniony (ale nie zobowiązany) do zawieszenia postępowania. Zastosowanie tego rodzaju terminów zależy wyłącznie od woli stron.

Terminy instrukcyjne, co do zasady, adresowane są do organów procesowych (sądów), nie zaś do strony. Ich przekroczenie nie powoduje negatywnych skutków procesowych. Ich podstawowym celem jest realizacja zasady szybkości postępowania. Przykładem takiego terminu jest termin do sporządzenia przez sąd uzasadnienia wyroku.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Zgodnie z ustawą z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy obowiązują następujące dni ustawowo wolne od pracy:

1. wszystkie niedziele (soboty nie są dniami ustawowo wolnymi od pracy),
2. dni niżej wymienione:
  - a) 1 stycznia - Nowy Rok,
  - b) 6 stycznia - Święto Trzech Króli,
  - c) pierwszy dzień Wielkiej Nocy,
  - d) drugi dzień Wielkiej Nocy,
  - e) 1 maja - Święto Państwowe,
  - f) 3 maja - Święto Narodowe Trzeciego Maja,
  - g) pierwszy dzień Zielonych Świątek,
  - h) dzień Bożego Ciała,
  - i) 15 sierpnia - Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny,
  - j) 1 listopada - Wszystkich Świętych,
  - k) 11 listopada - Narodowe Święto Niepodległości,
  - l) 25 grudnia - pierwszy dzień Bożego Narodzenia,
  - m) 26 grudnia - drugi dzień Bożego Narodzenia.

Ruchome święta kościelne w 2019 r. przypadają w następujących dniach: pierwszy dzień Wielkiej Nocy – 21 kwietnia, drugi dzień Wielkiej Nocy – 22 kwietnia, pierwszy dzień Zielonych Świątek – 9 czerwca oraz dzień Bożego Ciała – 20 czerwca.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Z punktu widzenia prawa cywilnego, pojęcie „terminu” może mieć dwojakie znaczenie. Z jednej strony jest to określony moment w czasie (np. 5 kwietnia 2017 r.), z drugiej zaś określony okres, który ma swój początek i koniec (np. 14 dni).

W przypadku wskazania terminu końcowego (*dies ad quem*) chodzi ściśle o chwilę jego ustania. Termin nie musi być wskazany co do dnia, ale musi być określony zdarzeniem, którego nastąpienie w konkretnej sytuacji przewidują umawiające się strony.

Terminy procesowe określane są za pomocą takich jednostek czasu jak dzień, tydzień, miesiąc, rok. Zgodnie z art. 165 k.p.c. do sposobu obliczania terminów w postępowaniu cywilnym stosuje się przepisy kodeksu cywilnego dotyczące terminów, jeżeli ustawa, orzeczenie sądu lub decyzja innego organu państwowego albo czynność prawna oznacza termin nie określając sposobu jego obliczania (art. 110 k.c.). Oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne ze złożeniem pisma procesowego do sądu. To samo dotyczy złożenia pisma przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej albo przez osobę pozbawioną wolności w administracji zakładu karnego oraz przez członka załogi polskiego statku morskiego u kapitana statku.

Każdy dzień składa się z 24 godzin, a jego początek i koniec wyznacza godzina 24:00. Termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia. Termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca. Jeżeli termin jest oznaczony na początek, środek lub koniec miesiąca, rozumie się przez to pierwszy, piętnasty lub ostatni dzień miesiąca, a termin półmiesięczny jest równy piętnastu dniom. Jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach lub latach, a ciągłość terminu nie jest wymagana, miesiąc liczy się za dni trzydzieści, a rok za dni trzysta sześćdziesiąt pięć. Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Jeżeli początkiem terminu oznaczonego w dniach jest pewne zdarzenie, nie uwzględnia się przy obliczaniu terminu dnia, w którym to zdarzenie nastąpiło. Dla przykładu, jeżeli 11.01.2017 r. zostało stronie doręczone pismo sądowe wzywające ją do dokonania określonej czynności w terminie 7-dniowym, wyznaczony stronie termin upłynął 18.01.2017 r. o północy (tj. o godz. 24:00 18.01.2017 r.).

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Sąd może dokonywać doręczeń na różne sposoby: przez pocztę, komornika, woźnych, a także przez sądową służbę doręczeniową. Doręczenie adresatowi może nastąpić także przez wręczenie mu pisma bezpośrednio w sekretariacie sądu. Wszystkie te sposoby, o ile doręczenie było prawidłowe, mają jednakową wagę i zastosowanie jednego z nich nie ma wpływu na bieg terminów.

Od 8 września 2016 r. przepisy przewidują możliwość dokonywania przez sąd doręczeń za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, jeżeli adresat wniósł pismo za pośrednictwem systemu albo dokonał wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu. Adresat, który dokonał wyboru wnoszenia pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, może zrezygnować z doręczenia elektronicznego.

Pismo doręczane w sposób elektroniczny uznaje się za doręczone z datą wskazaną w elektronicznym potwierdzeniu odbioru korespondencji, także wtedy, gdy data ta wypada w dzień ustawowo uznany za wolny od pracy. Bez znaczenia dla skuteczności doręczenia jest także fakt, że odbiór korespondencji elektronicznej nastąpił w porze nocnej. W przypadku braku elektronicznego potwierdzenia odbioru korespondencji doręczenie uznaje się za skuteczne po upływie 14 dni od daty umieszczenia pisma w systemie teleinformatycznym. Powyższa regulacja wymaga od stron sprawdzania konta elektronicznego co najmniej w czternastodniowych odstępach czasu.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Jeżeli początkiem terminu oznaczonego w dniach jest pewne zdarzenie, nie uwzględnia się przy obliczaniu terminu dnia, w którym to zdarzenie nastąpiło.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Terminy określone w dniach liczy się jako dni kalendarzowe, lecz gdy koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień ustawowo wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby t a k i e g o d n i a w o s t a t n i m m i e s i ą c u nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca.

Jeżeli termin jest oznaczony na początek, środek lub koniec miesiąca, rozumie się przez to pierwszy, piętnasty lub ostatni dzień miesiąca. Termin półmiesięczny jest równy piętnastu dniom.

Jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach lub latach, a ciągłość terminu nie jest wymagana, miesiąc liczy się za dni trzydzieści, a rok za dni trzysta sześćdziesiąt pięć.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca.

Jeżeli termin jest oznaczony na początek, środek lub koniec miesiąca, rozumie się przez to pierwszy, piętnasty lub ostatni dzień miesiąca. Termin półmiesięczny jest równy piętnastu dniom.

Jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach lub latach, a ciągłość terminu nie jest wymagana, miesiąc liczy się za dni trzydzieści, a rok za dni trzysta sześćdziesiąt pięć.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Przedłużeniu lub skróceniu ulegają jedynie terminy sądowe, a więc te, które są wyznaczane przez sąd lub przewodniczącego. Decyzję w przedmiocie przedłużenia lub skrócenia terminu może podjąć zarówno przewodniczący, jak i sąd, ale tylko z ważnej przyczyny, której ocenę pozostawia się ich uznaniu. Przedłużenie lub skrócenie terminu może nastąpić tylko na wniosek strony, uczestnika postępowania nieprocesowego, interwenienta ubocznego, prokuratora, inspektora pracy, rzecznika konsumentów, organizacji pozarządowej albo też biegłego lub świadka, jeżeli termin ten dotyczy ich czynności. Nie jest możliwe podjęcie takiej decyzji z urzędu.

Wniosek powinien być zgłoszony przed upływem zakreślonego terminu.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

W polskim kodeksie postępowania cywilnego terminy procesowe ustawowe przewidziane do wniesienia środków zaskarżenia zależą od rodzaju decyzji sądu (wyrok, postanowienie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym, wyrok zaoczny, nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym oraz postanowienie). W szczególności zostały przewidziane następujące terminy ustawowe:

w y r o k u
wyrok oraz postanowienie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym: uzasadnienie wyroku sporządza się pisemnie na wniosek strony o d o r ę c z e n i e

z uzasadnieniem zgłoszony w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji, a w dwóch przypadkach (w przypadku strony działającej bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego, która na skutek pozbawienia wolności była nieobecna przy ogłoszeniu wyroku oraz w przypadku wyroku wydanego na posiedzeniu niejawnym) - od dnia doręczenia sentencji. Apelację w n o s i się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie d w u t y g o d n i o w y m

od doręczenia stronie skarżącej wyroku z uzasadnieniem. Jeżeli strona nie zgłosiła wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji, termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia, w którym upłynął termin do zgłoszenia takiego wniosku;

postanowienie: termin do wniesienia zażalenia jest tygodniowy i liczy się od doręczenia postanowienia, a gdy strona nie zażądała w terminie przepisanych doręczenia postanowienia zapadłego na rozprawie - od ogłoszenia postanowienia;

wyrok zaoczny w odniesieniu do pozwanego: pozwany, przeciwko któremu zapadł wyrok zaoczny, może złożyć sprzeciw w ciągu dwóch tygodni od doręczenia mu wyroku;

wyrok zaoczny w odniesieniu do powoda: wyrok zaoczny sąd uzasadnia, gdy powództwo zostało oddalone w całości lub w części, a powód zażądał u z a s a d n i e n i a w c i ą g u t y g o d n i a

od doręczenia mu wyroku albo gdy powód, który żądania takiego nie zgłosił, wniósł apelację w przepisany terminie;

nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym: w nakazie zapłaty nakazuje się pozwanemu, żeby w ciągu dwóch tygodni od doręczenia tego nakazu zaspokoił roszczenie

w całości wraz z kosztami albo w tym terminie wniósł sprzeciw do sądu;

nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym: wydając nakaz zapłaty, sąd orzeka, że pozwany ma w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zaspokoić roszczenie w całości wraz z kosztami albo wnieść w tym terminie zarzuty.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Świadek lub strona postępowania ma bezwzględny obowiązek stawiennictwa w sądzie. Świadek jest zobowiązany także do stawiennictwa nawet gdyby nie miał żadnej wiedzy o okolicznościach sprawy albo gdyby już wcześniej podjął decyzję o skorzystaniu z prawa odmowy zeznań. Świadek powinien usprawiedliwić na piśmie swoją nieobecność (niestawiennictwo), i to przed dniem rozprawy. Późniejsze usprawiedliwienie niestawiennictwa nie zapobiegne wydaniu przez sąd na rozprawie postanowienia o skazaniu świadka na grzywnę. Do usprawiedliwienia świadek powinien dołączyć dokument potwierdzający przyczynę jego nieobecności. Usprawiedliwioną przyczyną nieobecności świadka może być jego choroba, ważny wyjazd służbowy lub poważny wypadek losowy. Usprawiedliwione niestawiennictwo z powodu choroby wymaga przedstawienia zaświadczenia potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie sądu, wystawionego przez lekarza sądowego. W takim przypadku sąd wyznaczy kolejny termin stawiennictwa.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Strona lub świadek podlega przepisom procedury cywilnej stosowanej przez organ procesowy (sąd).

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Czynność procesowa podjęta przez stronę po upływie terminu jest bezskuteczna. Zasada ta dotyczy terminów ustawowych, jak i sądowych. Bezskuteczność czynności procesowej oznacza, że czynność spóźniona nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z jej dokonaniem. Czynność procesowa dokonana po upływie terminu pozostaje bezskuteczna także wówczas, gdy sąd nie wydał jeszcze orzeczenia będącego następstwem upływu terminu.

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

W razie przekroczenia terminu strona ma możliwość ubiegania się o przywrócenie terminu lub złożenia skargi o wznowienie postępowania.

Jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu. Jednakże przywrócenie nie jest dopuszczalne, jeżeli uchybienie terminu nie pociąga za sobą ujemnych dla strony skutków procesowych. Pismo z wnioskiem o przywrócenie terminu wnosi się do sądu, w którym czynność miała być dokonana, w ciągu tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia terminu. W piśmie tym należy uprawdopodobnić okoliczności uzasadniające wniosek. Równocześnie z wnioskiem strona powinna dokonać czynności procesowej. Po upływie roku od uchybionego terminu, jego przywrócenie jest dopuszczalne tylko w wyjątkowych wypadkach. Niedopuszczalne jest przywrócenie terminu do złożenia środka odwoławczego od wyroku orzekającego unieważnienie małżeństwa lub rozwód albo ustalającego nieistnienie małżeństwa, jeżeli choćby jedna ze stron zawarła po uprawomocnieniu się wyroku nowy związek małżeński. Spóźniony lub z mocy ustawy niedopuszczalny wniosek o przywrócenie terminu sąd odrzuca. Zgłoszenie wniosku o przywrócenie terminu nie wstrzymuje postępowania w sprawie ani wykonania orzeczenia. Sąd może jednak, stosownie do okoliczności, wstrzymać postępowanie lub wykonanie orzeczenia. W razie uwzględnienia wniosku sąd może natychmiast przystąpić do rozpoznania sprawy. Wznowienie postępowania umożliwiła ponowne rozpoznanie sprawy zakończony prawomocnym orzeczeniem. Często określa się skargę o wznowienie postępowania jako nadzwyczajny środek zaskarżenia (bądź nadzwyczajny środek odwoławczy), służący do wzruszenia prawomocnych orzeczeń, w przeciwieństwie do środków zwyczajnych (służących w stosunku do nieprawomocnych orzeczeń). Wznowienia postępowania można żądać na podstawie tego, że: wyrok został oparty na dokumencie podrobionym lub przerobionym albo na skazującym wyroku karnym, następnie uchylonym; wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa. Wznowienia postępowania można również żądać: w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu; jeżeli na treść wyroku miało wpływ postanowienie niekończące postępowania w sprawie, wydane na podstawie aktu normatywnego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z [KONSTYTUCJĄ](#), ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą (uchylone lub zmienione zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego).

Nie można żądać wznowienia postępowania, po upływie lat dziesięciu od dnia uprawomocnienia się wyroku (z wyjątkiem przypadku, gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana).

Ostatnia aktualizacja: 23/05/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Terminy proceduralne - Rumunia

1 Jakiego rodzaju terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

W ujęciu proceduralnym termin procesowy najogólniej definiuje się jako termin, w którym należy dokonać określonych czynności procesowych lub – wręcz przeciwnie – w którym jest to niedopuszczalne. Kwestia ta jest uregulowana w art. 180–186 ustawy nr 134/2010, kodeks postępowania cywilnego, z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami (ustawa ta weszła w życie dnia 15 lutego 2013 r.).

Jeżeli chodzi o poszczególne rodzaje terminów obowiązujących w postępowaniu cywilnym, dzielą się one według kryterium sposobu ich określenia – jako terminy ustawowe, sądowe lub umowne (niezależnie od ich charakteru). Terminy ustawowe są to terminy wskazane wprost w ustawie, których długość jest co do zasady określona, a zatem sędzia ani strona nie mogą ich przedłużać ani skracać (na przykład termin pięciu dni do doręczenia wezwania). Ustawa dopuszcza przedłużanie lub skracanie określonych terminów ustawowych jedynie w drodze wyjątku. Terminy sądowe wyznacza sąd w toku postępowania i dotyczą one stawiennictwa stron, przesłuchania świadków, przeprowadzania innych dowodów, tj. z dokumentów, z opinii biegłych itd. Terminy umowne są to terminy ustalane przez strony w postępowaniach spornych. Nie wymagają one zatwierdzenia przez sąd.

W zależności od rodzaju terminy procesowe dzielą się na terminy końcowe (*ad quem*) oraz początkowe (*post quem*), przy czym pierwsze z nich to terminy, przed upływem których należy dokonać określonej czynności procesowej (na przykład terminy do wniesienia środka zaskarżenia – apelacji (*apel*), skargi kasacyjnej (*recurs*) itd.), natomiast drugie to terminy, dopiero po upływie których dopuszczalne jest dokonywanie jakichkolwiek czynności procesowych.

Inne kryterium klasyfikacji terminów odnosi się do sankcji związanych z ich niedotrzymaniem. Na tej podstawie można podzielić terminy na zawite i instrukcyjne. Uchybienie terminu zawitego prowadzi ostatecznie do bezskuteczności czynności procesowej, natomiast uchybienie terminu instrukcyjnego –

nawet jeżeli niekoniecznie prowadzi do bezskuteczności czynności procesowej – może skutkować zastosowaniem sankcji dyscyplinarnych lub finansowych wobec organu procesowego, który nie dotrzymał takiego terminu (terminu do ogłoszenia orzeczenia, terminu do sporządzenia orzeczenia itd.).

Ponadto jeżeli chodzi o długość terminów, mogą być one oznaczone w godzinach, dniach, tygodniach, miesiącach oraz latach; podział ten zawiera również art. 181 kodeksu postępowania cywilnego. Co więcej, istnieją szczególne przypadki, w których prawo nie przewiduje wyraźnie określonego terminu (godzinnego, dziennego itd.), lecz wskazuje czas na dokonanie czynności procesowej (na przykład powództwo przeciwegzekucyjne można wytoczyć do chwili dokonania ostatniej czynności egzekucyjnej) lub określa, że czynności należy dokonać „niezwłocznie” lub „możliwie jak najszybciej”.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Zgodnie z prawem rumuńskim dniami wolnymi od pracy są wszystkie soboty i niedziele oraz święta państwowe (Wielkie Zjednoczenie Rumunii – 1 grudnia, Święto Pracy – 1 maja) oraz istotne święta kościelne (Boże Narodzenie – 25 i 26 grudnia, Wielkanoc – dwa dni oraz Zesłanie Ducha Świętego – jeden dzień (święta ruchome), Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny – 15 sierpnia, Dzień Świętego Andrzeja – 30 listopada), a także Nowy Rok – 1 i 2 stycznia.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

Przepisy dotyczące terminów są określone w art. 180–186 kodeksu postępowania cywilnego.

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Każdy termin ma swój początek i koniec, które wyznaczają jego długość.

Jeżeli chodzi o początek biegu terminu, art. 184 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że bieg terminu rozpoczyna się w chwili doręczenia pisma sądowego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Istnieją jednak również przypadki, w których doręczenie pisma sądowego, z którą to chwila, termin zaczyna biec, można być zastąpione dokonaniem równoważnych czynności procesowych (*echipolentă*). Doręczenie pisma sądowego wyznaczające początek biegu terminu zostaje zatem w niektórych przypadkach zastąpione innymi czynnościami, które wywołują ten sam skutek (na przykład wnioski o doręczenie pism sądowych stronie przeciwnej, wniesienie apelacji lub doręczenie tytułu wykonawczego (*somație de executare*)).

W drodze odstępstwa od zasady ogólnej istnieją również przypadki, w których bieg terminu rozpoczyna się w innej chwili niż wraz z doręczeniem, tj. w chwili ogłoszenia orzeczenia (stwierdzenie upływu terminu przedawnienia, uzupełnienie orzeczenia); w chwili uwzględnienia wniosków dowodowych (bieg pięciodniowego terminu do uiszczenia żądanych kwot lub do dostarczenia wykazu świadków); w chwili publikacji określonych dokumentów (bieg pięciodniowego terminu do opublikowania obwieszczenia o sprzedaży nieruchomości).

Jeżeli chodzi o zakończenie biegu terminu, określa się je jako chwilę wystąpienia skutków upływu terminu, tzn. wygaśnięcia uprawnienia do dokonania czynności, dla której określony był ten termin (w przypadku terminów końcowych), lub przeciwnie – jako chwilę powstania uprawnienia do dokonania określonych czynności procesowych (w przypadku terminów początkowych).

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Od początku do końca termin biegnie co do zasady w sposób ciągły, tzn. nie ma możliwości przerwania ani zawieszenia jego biegu. Przeszkoda związana z niezależną od strony okolicznością, o której mowa w art. 186 kodeksu postępowania cywilnego, powoduje jednak przerwanie biegu terminów procesowych. Istnieją również inne przepisy szczególne przewidujące przerwanie biegu terminu (np. przerwanie biegu terminu do wniesienia apelacji – art. 469 kodeksu postępowania cywilnego). Jednocześnie zgodnie z ustawą możliwe jest również zawieszenie biegu terminów procesowych (np. zawieszenie terminu przedawnienia – art. 418 kodeksu postępowania cywilnego). Jeżeli doszło do przerwania biegu terminu, o którym mowa w art. 186 kodeksu postępowania cywilnego, po ustaniu przeszkody bieg zaczyna pełny 15-dniowy termin, niezależnie od tego, ile czasu upłynęło zanim doszło do przerwania jego biegu. Jeżeli doszło do zawieszenia, bieg terminu zostanie wznowiony z chwilą, w której przyczyny zawieszenia ustały, przy czym do wznowionego terminu dolicza się również czas, który upłynął do chwili zawieszenia.

Zgodnie z art. 183 kodeksu postępowania cywilnego pismo procesowe nadane w terminie ustawowym przesyłką poleconą za pośrednictwem placówki pocztowej, operatora ekspresowych usług kurierskich lub wyspecjalizowanej służby doręczeniowej uznaje się za złożone w terminie. Pismo procesowe złożone przez zainteresowaną stronę w terminie ustawowym w jednostce wojskowej lub w biurze administracyjnym placówki, w której taka strona przebywa w charakterze zatrzymanego, również uznaje się za złożone w terminie. Potwierdzenie nadania wydane w placówce pocztowej oraz zarejestrowanie pisma lub poświadczenie jego przyjęcia przez operatora świadczącego ekspresowe usługi kurierskie lub wyspecjalizowaną służbę doręczeniową, przez jednostkę wojskową lub biuro administracyjne placówki, w której zainteresowana strona przebywa w charakterze zatrzymanego – w stosownych przypadkach – na złożonym piśmie stanowią dowód jego złożenia przez zainteresowaną stronę w określonej dacie.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Zgodnie z art. 181 kodeksu postępowania cywilnego terminy oznaczone w dniach oblicza się w oparciu o system pomijający określone dni – tj. nie uwzględnia się ani dnia, w którym termin zaczyna biec (*dies a quo*), ani dnia, w którym termin kończy się (*dies ad quem*), przy czym zastosowanie mają zasady dotyczące rozpoczęcia biegu terminu przedstawione w pkt 4.

Terminy oznaczone w dniach oblicza się zawsze w pełnych dniach, pismo można jednak złożyć wyłącznie w godzinach pracy służb sądowych. Tego rodzaju uchybieniu można jednak zaradzić, wysyłając pismo sądowe pocztą – pracownik placówki pocztowej wskazuje datę oraz sposób efektywnego doręczenia pisma odbiorcy. Zob. również odpowiedź na pytanie 4.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Przykładowo, jeżeli dana osoba obowiązana jest dokonać określonej czynności lub pismo sądowe zostanie jej doręczone w poniedziałek, dnia 4 kwietnia 2005 r. oraz ma obowiązek wnieść odpowiedź w terminie 14 dni od doręczenia, czy oznacza to, że musi wnieść odpowiedź przed:

- (i) poniedziałkiem, dnia 18 kwietnia (termin liczony w dniach kalendarzowych), czy
- (ii) piątkiem, dnia 22 kwietnia (termin liczony w dniach roboczych)?

Prawidłowa odpowiedź: wyznaczona liczba dni dotyczy dni kalendarzowych. Aby czynność była skuteczna, zainteresowana osoba powinna jej dokonać do dnia 18 kwietnia włącznie.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Zgodnie z art. 182 kodeksu postępowania cywilnego terminy oznaczone w latach, miesiącach lub tygodniach upływają w dniu, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym termin zaczyna biec.

Termin, którego bieg rozpoczął się 29., 30. lub 31. dnia miesiąca i który upływa w miesiącu, w którym nie występuje taki dzień, uważa się za termin upływający ostatniego dnia tego miesiąca.

Termin upływający w dniu ustawowo wolnym od pracy lub w dniu, w którym doręczanie jest zawieszane, przedłuża się do końca pierwszego dnia roboczego następującego po tym dniu.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach upływa w tym dniu ostatniego tygodnia, miesiąca lub roku, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi tego terminu. Jeżeli w ostatnim miesiącu nie ma dnia, który nazwą lub datą opowiada początkowemu dniowi terminu, upływa on w ostatnim dniu tego miesiąca. Jeżeli ostatni dzień terminu jest dniem wolnym od pracy, termin przedłuża się do pierwszego dnia roboczego następującego po tym dniu.

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Tak, jeżeli ostatni dzień terminu jest dniem wolnym od pracy, termin przedłuża się do pierwszego dnia roboczego następującego po tym dniu.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Art. 184 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że bieg terminu procesowego ulega przerwaniu, a nowy termin zaczyna biec w dniu, w którym nastąpiło nowe doręczenie w następujących przypadkach:

w razie śmierci którejkolwiek ze stron; w tym przypadku nowe pismo sądowe doręcza się jej spadkobiercom na adres ostatniego miejsca zamieszkania zmarłej strony, bez wskazania imienia i nazwiska oraz pozycji prawnej każdego ze spadkobierców;

w razie przypadku śmierci pełnomocnika którejkolwiek ze stron; w tym przypadku nowe pismo sądowe zostaje doręczone zainteresowanej stronie.

Bieg terminu procesowego nie rozpoczyna się, a w przypadku gdy już się rozpoczął, ulega przerwaniu, w stosunku do strony, która nie ma zdolności do czynności prawnych lub ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych, do chwili wyznaczenia pełnomocnika w celu reprezentowania tej strony lub udzielania jej pomocy w zależności od potrzeb.

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Tak, istnieją terminy ustanowione na mocy przepisów szczególnych. Ogólny termin do wniesienia apelacji (*apel*) i skargi kasacyjnej (*recurs*) określony w kodeksie postępowania cywilnego wynosi 30 dni. W niektórych przypadkach (regulowanych przez postępowania odrębne), na przykład w przypadku tymczasowego nakazu sądowego, termin do wniesienia środka odwoławczego wynosi pięć dni, a zatem jest on krótszy niż termin do wniesienia apelacji określony w przepisach ogólnych.

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Odpowiedź jest twierdząca, co oznacza, że w określonych wyjątkowych przypadkach prawo umożliwia sędziemu przedłużenie terminu (na przykład na mocy art. 469 i 490 kodeksu postępowania cywilnego) przedłużenie o pięć dni terminu do wniesienia odpowiednio apelacji (*apel*), skargi kasacyjnej (*recurs*) albo jego skrócenie (na przykład terminu do doręczenia wezwania na pięć dni przed terminem rozprawy na mocy art. 159 kodeksu postępowania cywilnego).

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

Zgodnie z art. 1087 kodeksu postępowania cywilnego w międzynarodowym postępowaniu cywilnym sąd rumuński stosuje własne prawo procesowe, chyba że przepisy wyraźnie stanowią inaczej. Zob. również odpowiedzi na pytania 5, 11 i 16.

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Jak wskazano powyżej, uchybienie terminów zawitych prowadzi ostatecznie do bezskuteczności czynności procesowych, natomiast uchybienie terminów instrukcyjnych – nawet jeżeli niekoniecznie prowadzi do bezskuteczności czynności procesowych – może skutkować nałożeniem sankcji dyscyplinarnych lub finansowych na organy procesowe, które nie dotrzymały takich terminów (terminu do ogłoszenia orzeczenia, terminu do sporządzenia orzeczenia itd.).

Uchybienie terminów procesowych może skutkować nałożeniem różnych sankcji, takich jak:

bezskuteczność czynności procesowej;

pozbawienie możliwości dokonania czynności procesowej;

niedopuszczalność wniosku wniesionego do sądu;

przedawnienie roszczeń stwierdzonych tytułem wykonawczym;

sankcje finansowe;

sankcje dyscyplinarne;

obowiązek ponownego dokonania lub usunięcia wady czynności uchybiającej wymogom prawnym;

obowiązek zrekompensowania stronie poszkodowanej szkody poniesionej z tytułu naruszenia wymogów proceduralnych.

Art. 185 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że jeżeli dane uprawnienie procesowe musi zostać zrealizowane w określonym terminie, uchybienie temu terminowi skutkuje wygaśnięciem przedmiotowego uprawnienia, chyba że przepisy stanowią inaczej. Czynność procesowa dokonana po upływie terminu jest bezskuteczna. Jeżeli zgodnie z przepisami dokonanie określonej czynności procesowej przed upływem określonego terminu jest niedopuszczalne, czynność dokonana przed jego upływem można uznać za bezskuteczną na wniosek zainteresowanej strony.

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Art. 186 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że jeżeli strona, która uchybiła terminowi procesowemu, udowodni, iż uchybienie wynikało z uzasadnionych przyczyn, termin ten zostanie przywrócony. Zainteresowana strona dokona czynności procesowej w terminie nie dłuższym niż 15 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu, wnosząc jednocześnie o jego przywrócenie. Jeżeli chodzi o wnoszenie środków zaskarżenia, termin ten jest tożsamy z terminem do wniesienia apelacji. Wniosek o przywrócenie terminu rozpatruje sąd właściwy do rozstrzygnięcia w sprawach dotyczących niewykonania uprawnienia w terminie. Jeżeli uchybienie strony jest zawinione, środki ochrony prawnej jej nie przysługują.

Ostatnia aktualizacja: 28/06/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Terminy proceduralne - Słowacja

1 Jakie rodzaje terminów wyróżnia się w postępowaniu cywilnym?

a) Terminy ustawowe – określone w przepisach

b) Terminy sądowe – sąd może przedłużyć termin na wniosek zainteresowanego.

2 Wykaz różnych dni uznawanych za dni wolne od pracy na podstawie rozporządzenia (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r.

Dni wolne od pracy są to dni wyznaczone na nieprzerwany odpoczynek pracowników w ciągu tygodnia oraz święta państwowe.

a) Dni wolne od pracy w Republice Słowackiej: 6 stycznia, Wielki Piątek, Niedziela Wielkanocna, Poniedziałek Wielkanocny, 1 maja, 8 maja, 15 września, 1 listopada, 24 grudnia, 25 grudnia, 26 grudnia;

b) święta państwowe w Republice Słowackiej: 1 stycznia, 5 lipca, 29 sierpnia, 1 września, 17 listopada.

3 Jakie ogólne zasady regulują terminy w postępowaniu cywilnym?

a) Zgodnie z ustawą nr 160/2015, kodeks postępowania cywilnego procesowego (zákon č. 160/2015 Civilný sporový poriadok), (zwaną dalej „CSP”) oraz w przypadku braku przepisów stanowiących inaczej termin dokonania czynności wyznacza sąd. Dnia, w którym doszło do zdarzenia rozpoczynającego bieg terminu, nie bierze się pod uwagę przy obliczaniu terminu oznaczonego w dniach.

b) Termin nie biegnie w odniesieniu do osoby, która utraciła zdolność sądową lub zdolność procesową (§ 119 CSP).

c) Jeżeli nowa strona, przedstawiciel ustawowy lub kurator strony przystąpią do postępowania, w odniesieniu do nich zaczyna biec nowy termin – od chwili, w której przystąpiły do postępowania (§ 120 CSP).

d) Termin jest dotrzymany, gdy w ostatnim dniu terminu czynność została dokonana przed sądem lub pismo procesowe zostało złożone w organie mającym obowiązek jego doręczenia (§ 121 ust. 5 CSP).

4 W którym momencie rozpoczyna się bieg terminu, jeżeli dana czynność ma zostać wykonana w danym okresie?

Bieg terminu rozpoczyna się w dniu następującym po dniu, w którym doszło do zdarzenia rozpoczynającego bieg terminu.

5 Czy na rozpoczęcie biegu terminu może wpłynąć lub go zmienić sposób przekazywania lub doręczenia dokumentów (doręczenie osobiste przez posłańca lub drogą pocztową)?

Nie.

6 Jeżeli dojdzie do zdarzenia, które rozpocznie bieg terminu, czy do terminu wlicza się dzień, w którym doszło do zdarzenia?

Nie.

7 Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, czy liczba dni obejmuje dni kalendarzowe czy dni robocze?

Terminy oblicza się w dniach kalendarzowych.

8 Kiedy taki termin jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Terminy oznaczone w tygodniach, miesiącach oraz latach również oblicza się w dniach kalendarzowych.

9 Kiedy upływa termin, jeżeli jest wyrażony w tygodniach, miesiącach lub latach?

Terminy oznaczone w tygodniach, miesiącach lub latach kończą się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada dniowi, w którym doszło do zdarzenia rozpoczynającego bieg terminu, a jeżeli w danym miesiącu dzień ten nie występuje – ostatniego dnia tego miesiąca. Jeżeli ostatni dzień terminu przypada w sobotę, niedzielę lub święto, termin upływa kolejnego dnia roboczego (§ 121 CSP).

10 Czy w przypadku, gdy termin upływa w sobotę, niedzielę, oficjalny dzień świąteczny lub dzień wolny od pracy, termin taki zostaje przedłużony do kolejnego dnia roboczego następującego po takim dniu?

Tak.

11 Czy w określonych okolicznościach można przedłużyć termin? Jakie warunki należy spełnić, aby skorzystać z takiego przedłużenia terminu?

Jeżeli w przepisach nie ustanowiono terminu dokonania danej czynności, w stosownych przypadkach wyznacza go sąd. Sąd może również przedłużyć termin, który wyznaczył (§ 118 ust. 2 CSP).

12 Jakie terminy obowiązują w przypadku odwołań?

Apelację wnosi się w terminie 15 dni od dnia doręczenia orzeczenia do sądu, do którego jest ona skierowana (§ 362 CSP).

13 Czy sądy mogą zmieniać terminy, w szczególności termin stawiennictwa lub oznaczać szczególną datę stawiennictwa?

Tak, ale wyłącznie termin przesłuchania informacyjnego.

14 Jeżeli zawiadomienie o czynności dotyczącej strony zamieszkałej w miejscu, w którym mogłaby ona skorzystać z przedłużenia terminu, następuje w miejscu, w którym osoby tam zamieszkujące nie mogą skorzystać z przedłużenia, to czy osoba taka traci przywilej wspomnianego przedłużenia?

15 Jakie konsekwencje ponosi się w przypadku niedochowania terminu?

Skutkiem niedochowania terminu jest uchybienie temu terminowi.

16 Jeżeli termin upłynął, jakie środki przysługują osobom, które go nie dochowały, np. stronom niestawiającym się w sądzie?

Sąd może uchylić skutki uchybienia terminu, jeżeli strona lub jej pełnomocnik nie dotrzymali terminu z uzasadnionej przyczyny uniemożliwiającej im dokonanie czynności, do której dokonania byli uprawnieni. Wniosek musi zostać wniesiony w terminie 15 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia i jednocześnie z wnioskiem należy dokonać czynności procesowej, dla której określony był termin (§ 122 CSP). Sąd dysponuje pełną swobodą uznania w kwestii oceny, czy przyczyna uchybienia terminu ustawowego przez stronę lub jej pełnomocnika jest uzasadniona.

Ostatnia aktualizacja: 14/01/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.